

**ПЛЕНУМДА
САЙЛОВГА
ТАЙЁРГАРЛИК
МАСАЛАСИ**

2

**ЖАНОБ
ҚИРҒИЗБОВЕВГА
САВОЛ БЕРСАМ
МАЙЛИМИ?**

3

**МУСИҚАНИНГ
ТУЪ МОҲИЯТИ
НИМАДА?**

6

INSON O'ZGARSA, JAMIYAT O'ZGARADI

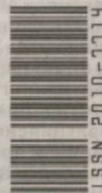
ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ
ТИКЛАНИШ» ДЕМОКРАТИК
ПАРТИЯСИНING ИЖТИМОЙ-
СИЕСИЙ ГАЗЕТАСИ

milliy

tiklanish

№ 23 (1125) 2021 йил 9 июль, жума

1995 йил 10 июлдан чиқа бошлаган www.mt.uz / gazete@mt.uz / mtiklanish@mail.ru

ҚАРСАКБОЗЛАР ПАРТИЯСИ НЕГА ЎЗ ЭЛЕКТОРАТИГА ХИЁНАТ ҚИЛА БОШЛАДИ?

Ўтган парламент сайловларидаги дебатлар даврида Халқ демократик партияси номзодлари «нимаики қилсак, халқ учун», деган баландпарвоз нутқлар ирода қилиб, сайловчиларни ишонтиришга уринган эдилар. Орадан бир йилдан зиёдроқ вақт ўтгач, ижтимоий муҳофазага муҳтож аҳолини қўлловчи сиёсий куч вакиллари, хусусан, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Мақсуда Ворисова Энергетика вазирлиги ва «Худудгазтаъминот» АЖ сингари корхоналарга «монопол» корхоналар дея таъриф бериб, уларнинг монополлашган фаолиятига чек қўйиш кераклигига ургу берибди. Маълумки, ушбу йўналишдаги партиялар доимо осмондан чалпак ёғишига ишониб келганлар. Мақсуда Ворисованинг куни кеча ижтимоий тармоқларда тарқалган «Қачонгача монополларга емаган сомса учун пул тўлаймиз?» деб номланган мақоласида ҳам ана шундай истак кўзга ташланади. Сир эмаски, айни пайтда мамлакатимизда электр энергияси жисмоний шахсларга 295 сўмдан етказиб берилляпти.

Давоми 3-бетда

СССР парастлар Ортида ким турибди?

5

**ҚУВВАТ
ЗАНЖИРИНИ
ЗАНГЛАТАЁТГАНЛАР**

**БОЛА
БОШДАН**
деган гап
тўғри...

2

ЖАРИМАНГНИ
тўлагинда,
дарахтингни
кесавер...

3

**ЭНДИ
ҚОНУНЛАР**
тўла таҳлил
қилинади

5

ЯНГИ ШТАММЛАР
хавфидан огоҳ
бўлинг!

7

ҚОКИМ УЧУН МАТБУОТНИНГ ЯРИМ ЧАҚАЛИК ҚИЙМАТИ ЙЎК!

ИПОТЕКА БАНК

Fitch Ratings

"Fitch Ratings" xalqaro reyting agentligi "Ipoteka-bank" ATIB reytingini "BB-" ("Barqaror" prognozi) darajasida tasdiqladi.

www.ipotekabank.uz

Кун тартибида — сайловга тайёргарлик масаласи

Тошкентда «Миллий тикланиш» демократик партияси Марказий кенгашининг VI Пленуми бўлиб ўтди. Пленумда дастлаб партия ҳамда партиянинг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракциясининг 2021 йил биринчи ярим йилликдаги фаолияти натижалари муҳокама қилинди. Қайд этиш жоиз, ҳисобот даврида партиянинг 2020-2024 йилларга мўлжалланган Сайловолди дастурининг 52 та банди ижроси таъминланди. Хусусан, 17 та вазифа қонунчиликда, 20 та вазифа Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармон ва қарорларида, 4 та вазифа Вазирлар Маҳкамаси ва турли вазирликлар қарорларида, 4 та вазифа regulation.gov.uz муҳокамалар порталига жойланган ҳужжатларда ўз аксини топди. 7 та вазифанинг ижроси эса партия томонидан тўғридан-тўғри таъминланди.

Ўтган вақт ичида депутатлар ташаббуси билан «Темир дафтар»га 900 нафар, «Аёллар дафтари»га 1484 нафар, «Ёшлар дафтари»га эса 1683 нафар фуқаро киритилди. Шу ўринда «Темир дафтар»даги 1896 нафар, «Аёллар дафтари»даги 3007 нафар, «Ёшлар дафтари»даги 2764 нафар фуқарога амалий ёрдам кўрсатилди.

Бундан ташқари, фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, жойларда ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ўрганиш ва ҳал этиш юзасидан 240 та масала-таклифлар кенгаш сессияларига киритилди. Доимий комиссиялар йиғилишига 567 та таклиф берилди. 842 нафар мансабдорнинг ҳисоботлари эшитилди. Тегишли ташкилот ва мутасаддиларга 4137 та депутатлик сўрови юборилди.

Пленумда халқ депутатлари Кенгаш сессияларига масала-таклифлар киритишда Андижон, Наманган, Жиззах, Навоий вилоятлари ва Қорақалпоғистон Республикаси Кенгаши фаоллик кўрсатган бўлса, Сирдарё, Самарқанд ва Қашқадарё вилоятлари Кенгаши бу борада талаб даражасида фаолият олиб бормагани алоҳида таъкидланди.

Мансабдор шахслар ҳисоботини эшитиш бўйича Андижон, Жиззах ва Наманган, депутат сўровлари юбориш бўйича эса Қорақалпоғистон Республикаси, Андижон, Навоий ва Наманган вилоятлари Кенгашидаги партия депутатлик гуруҳлари юқори кўрсаткичлари қайд этган. Аксинча Хоразм, Сирдарё вилоят кенгаши бу борада сусткашликка йўл қўйган.

Партия фракцияси томонидан қонунчилик ташаббуси ҳуқуқи асосида 5 та қонун лойиҳаси ишлаб чиқилиб, Қонунчилик палатаси муҳокамасига киритилган. Муҳим ижтимоий-иқтисодий аҳамиятга эга 15 та қонун лойиҳаси эса жойларда фуқаролар билан кенг муҳокама қилинган. Шунингдек, Пленумда фракция ташаббуси билан Транспорт вазири, Халқ таълими вазири ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирларининг

«Ҳукумат соати» доирасидаги ҳисоботлари эшитилганига ҳам эътибор қаратилди.

Маълумки, мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги муҳим воқеа — Президент сайлови йилида партиянинг амалдаги рамзи (логотип)ни қайта кўриб чиқиш, уни замонавийлаштириш бўйича тегишли қарор қабул қилинган эди. Шундан сўнг партия логотипи лойиҳаси ижтимоий тармоқларда кенг муҳокама учун эълон қилинди. Пленумда билдирилган фикр-мулоҳазалар асосида Марказий кенгаш аъзоларига овоз бериш учун энг кўп жамоатчилик эътиборига лойиҳа тақдим қилинди.

Партия Марказий кенгаши раиси Алишер Қодиров янги рамз ҳақида фикр билдирар экан, унда ярим ой, ер курраси ва афсонавий семурғ куши акс эттирилгани, бунда ярим ой, яшил ранг унумдор заминимиз билан биргаликда муқаддас қадриятларимизга ишора, мовий рангдаги ер курраси эса халқимизнинг ҳалол ва пок руҳияти нишонси эканини таъкидлади.

— Семурғ — Алишер Навоийнинг «Лисон ут-тайр» асаридан олинган бўлиб, у фаровонлик ва саодат рамзи саналади. Ушбу рамз асарда келтирилганидек, гарчи фа-

ровонлик ва саодатга фикр ва ғоялар турлича бўлса ҳам ягона мақсад йўлида бирлаша оладиганлар эришишига ишора ҳамдир. Партия рамзи баракали Ўзбекистон зами-нида ажодлардан мерос қадриятларга таяниб, ҳалол ва бағрикенг халқимизни ягона мақсад йўлида бирлаштириш мақсадини ҳам ифода этади, — деди партия етакчиси.

Пленумда партия логотипи лойиҳалари бўйича Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари, фракция аъзолари Одилжон Тожиев, Нодир Тилаовдиев ва Умиджон Жабборов, халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши депутатлари Тўлқин Тешабоев ва Нодира Умарова, таниқли рассом Ортиқали Қозоқов, Ёшлар парламенти аъзоси Шахноза Жолдасова, партиянинг Навоий, Андижон, Сирдарё вилоятлари Кенгаши раислари ва бошқалар сўз олиб, партия рамзини ўзгартириш зарурати ва тақдим қилинган лойиҳалар ҳақида ўз фикрларини билдирдилар.

Узоқ давом этган баҳс-мунозаралардан кейин жамоатчиликка тақдим қилинган тўртта лойиҳа алоҳида-алоҳида овозга қўйилди ва туртинчи рақамли рамз энг кўп овоз олди.

Кун тартибидagi навбатдаги масала юзасидан партия Марказий кенгаши раиси ўринбосари Миродил Абдурахмонов сўзга чиқиб, партия фаоллари томонидан газета номини ўзгартириш таклифи билдирилгани ва мазкур масала Марказий кенгаш Ижроия қўмитаси йиғилишида атрофлича муҳокама қилинганини қайд этди.

— Муҳокама жараёни ҳали давом этмоқда. Қолаверса, бу борада кенг жамоатчилик фикри ўрганилмади. Шу нуқтаи-назардан газета номини ўзгартириш ҳамда янги ном учун таклифлар олиш учун партиянинг расмий сайти, ижтимоий тармоқлардаги саҳифаларида сўровномалар ўтказиб, таклиф ва фикрларни жамлаш керак, — деди М.Абдурахмонов ва бу масалани партиянинг навбатдаги Пленуми кун тартибига қолдириш таклифини билдирди.

Таклиф Пленум қатнашчилари томонидан маъқулланди ва «Миллий тикланиш» газетаси номини ўзгартириш масаласи партиянинг навбатдаги Пленумига қолдирилди.

Маълумки, шу кунларда муҳим сиёсий тадбир — Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловига қизгин

тайёргарлик кўрилмоқда. «Миллий тикланиш» демократик партияси ҳам етакчи сиёсий кучлардан бири сифатида ана шу тадбирга тайёргарлик кўряпти. Барча чора-тадбирлар 2019 йилдаги сайловда орттирилган тажриба ва хулосалари асосида ишлаб чиқилган бўлиб, сайлов муносабати билан тайёрланган «Медиа режа»ни амалга ошириш мақсадида бир неча PR кампаниялар билан ҳамкорлик йўлга қўйилди.

Айни пайтда партия Марказий кенгаши қошида ташкил этилган экспертлар гуруҳи партиядан кўрсатиладиган номзоднинг келгуси 5 йилликдаги тараққиёт стратегиясига асос бўлувчи Сайловолди дастури устида иш олиб борапти.

Пленумда партия Марказий кенгаши раиси ўринбосари Баҳодир Маматхоновнинг партиянинг Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловида иштироки бўйича амалга оширилган ишлар тўғрисидаги ҳисоботи ҳам эшитилди.

Пленумда кун тартибига киритилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Равшан МАҲМУДОВ
 «Миллий тикланиш»
 мухбири

✓ Таълим тизими

Бола бошдан деган гап тўғри...

Ижод мактабларининг дунёга келиши маънавий ҳаётимизда ҳам, адабиётимизда ҳам инқилобий ҳодиса бўлди. Бундай ўзгаришлар балки ҳозирча кутилган натижани бермаётгандир, лекин аминманки, тез орада «мева»ларимиз бир-бирдан ширин ҳосил беради. Агар ҳосил қуртаклари ниш ураётганини кўрмаганимда ўзимни бу қадар бемалол ҳис этмаган бўлардим.

Мен ишни энг аввало болаларни иқтидорига қараб танлашдан бошладим. Дастлаб, Сирдарёдаги 310 та мактабнинг ҳар бирига хат ёзиб, адабиётга, она тилига, умуман ижодга қизиқувчи болаларни Ҳалима Худойбердиева номидаги Ижод мактабига юборишларини сўраб хат ёздим. Кўп ўтмай мактабимизга саккиз юзга яқин бола ҳужжат топширди. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ҳамда Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат Ўзбек тили ва адабиёти университети ходимларидан эса истеъдодли болаларни саралашда ёрдам беришларини сўрадим. Шу тариқа профессор Баҳодир Каримов, фан доктори Равшан Маҳмудов, Сенат аъзоси, ардоқли шоира Ойниса Ортиқбоева, Сирдарёнинг атоқли шоираси Баҳор Холбекова, улуғ устоз Ортиқ Султоновлар ижодий имтиҳон олишда менга ёрдам бердилар.

2019 йилга келиб, Ҳалима Худойбердиева номидаги Ижод мактаби 120 нафар сараланган ўқувчи билан ўз фаолиятини бошлади. Шунингдек, ишга кириш учун ҳужжатини топширган 130 нафар ўқитувчи орасидан 7 нафар доимий, 14 нафар ўриндош Олий ва биринчи тоифали ўқитувчи ва мураббийларни саралаб олдик. Бу ишда менга вилоят Халқ таълими бошқармасининг ўша пайтдаги бошлиғи Абдушожир Абдурахмонов донишмандларча кўмак бердилар.

Мактабда биринчи амалга оширган ишимиз, ўқувчиларнинг бир-бирларига «сиз»лаб мурожаат қилишларига эришганимиз бўлди. Яъни, мактабда «сен» деган сўзни луғатимиздан чиқариб ташладик. «Хон», «бек», «жон» кўшимчаларисиз исмлар айтилмаслиги ҳам шарт

қилиб қўйилди. Бу болаларда ички ғурурни, ўзлигидан фахрланиш туйғусини шакллантира бошлади, албатта. Аслида, бу ташаббус вилоят ҳокими Ғофуржон Мирзаевдан чиққанини алоҳида таъкидлашни истардим. Шу тариқа болалар ўзларини катта одамлардай, ҳис қила бошлади. Биз, уларга институт талабасига ёндашгандек ёндашдик. Уларга ҳар куни олти соат дарс, тўрт соат тўғрак дарслари ўтила бошланди. Бари иқтидорли болалар бўлгани учун, бир кунда ўн соат дарс уларга оғирлик қилмасди. Бир кунда уларга тўрт маҳал овқат берилар, она тилидан ташқари рус, инглиз, турк баъзида корейс тили ҳам ўргатиларди.

Мен, Миллий университетнинг журналистика факультетини тамомлаганман. Факультетимизда Абдулла Орипов, Рауф Парфи, Ҳалима Худойбердиева, Усмон Азим, Эркин Аъзамов, Сирожиддин Саййид, Мирзо Кенжабек, Абдували Кутбиддин, Азиз Саид, Назар Эшонқул ва Собир Ўнар сингари аллома шоиру-ёзувчилар таълим олганлар. Факультетимиздан бунчалик кўп буюкларнинг етишиб чиқишига сабаб, ижодий муҳитнинг кучлилиги эди. Шунинг учун ҳам мактабимизда аввало ижодий муҳит кучли бўлиши учун тез-тез бадий кечалар, мушоира ва ижодий мунозаралар ўткази бошладим. Утган икки йил ичида мактабимизга Ўзбекистон халқ шоирлари Омон Матжон, Усмон Азим, Анвар Обиджон, Сирожиддин Саййид, Энахон Сиддиқова, улуғ устоз Абдусайд Кўчимов, сеvimли шоирамиз Фарида Афрўз, шоирлар Эшқобил Шукур, Амир Худойберди, Шодмонқул Салом, Салим Ашур, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Худой-

берди Тўхтабоев, донишманд устоз Иброҳим Ғофуров, профессор Қозоқбой Йўлдош, фан доктори Насимхон Раҳмон, матбуотимиз дарғаси Аҳмаджон Мелибоев, драматург Эркин Хушвақт, санъатимиз дарғалари Шерали Жўраев, Бобомурод Ҳамдамов, Ёқуб Аҳмедов, Муҳаммадали Абдуқундузов, Мирза Азизов, Фатхулла Маъсудов, Огабек Собиров, Карим Раҳмон ва яна маънавиятимиз ва маданиятимиз осмонида чакнаб турган ёш истеъдодлар ташриф буюрдилар ва улар мактабимизда қизгин ижодий муҳит пайдо бўлишида ўзларининг бебаҳо ҳиссаларини қўшдилар.

Ўқувчиларимиз икки йил ичида 57 та фан олимпиадасида, кўрик конкурсларда ва Халқаро танловларда голибликни қўлга киритдилар. Ситора Наимжонованинг эса биринчи китоби дунё юзини кўрди. Айни пайтгача эса Зулхаё Мингбоева, Шахзода Ҳамроқулова, Дилафрўз Ғофурова, Одинахон Йўлчиева, Дилноза Жабборовва, Мухлиса Ражабалиева, Неъматилла Бобожоновларнинг биринчи китоблари нашрга тайёрланмоқда. Ўқувчиларимиз ёзги таътил даврида йўқолиб бораётган сўзларни

тўплашпти, халқ мақоллари, халқ оғзаки ижодида айтилувчи ўланлар, лапарлар, ёр-ёр, айтишувлар, ривоятлар, хангомалар, ҳикматли маталлар ва эртақларни тўплашмоқда. Уларни мустақил равишда тест саволлари тўзишпти. Шу ўринда уларнинг кўпчилиги Ҳалима Худойбердиева ижодида ватанпарварлик мавзусида мақолалар ёзишаётганини, Тўра Сулаймон ҳаёти ва ижодида оид янгиликларни жамлаб тўпламга киритишаётганини айтиш мумкин. «Худойберди Тўхтабоев билан учрашув»нинг ўн хил талқини мавзусида ҳам туркум мақолалар ёзилмоқда. Болаларимизнинг нафақат ўзбек тилида, балки инглиз тилида ҳам шеърлар, мақолалар ёзишаётгани қувонарли ҳол, албатта.

Хуллас, ёш ижодкорлар изланмоқда, интиломоқда, илгарилар бормоқда. Биз эса уларга оталарча «Оқ йўл» тилаб қоламиз! Йўлингиз оқ, ризқингиз бут, мартабангиз улғ бўлсин азиз болажонлар!

Муҳаммад ИСМОИЛ,
 Ҳалима Худойбердиева
 номидаги Ижод мактаби
 директори

БИЛАН ЮЗМА-ЮЗ

Тасаввур қилинг, кўрсатув ва эшиттиришлар шевада олиб борилса, дастурлар номи чет тилларда янграса, биз эса кўпроқ сукут сақлаб, кузатувчилик қилаверсак, тилимизнинг ҳоли нима кечади?!

ЗАМОНАВИЙЛИК БИЛАН ЗАМОНАСОЗЛИКНИ АДАШТИРА БОШЛАДИК

Ёки яна тилимиз ҳақида

Пайғамбаримиз Муҳаммад Мустафо соллаллоҳу алайҳи васаллам бир куни Аббос розияллоҳу анҳуга: «Гўзалгингиз мени ажаблантиради» дедилар. У киши: «Инсоннинг гўзаллиги нима, эй Аллоҳнинг Расули?» дедилар. Пайғамбар Муҳаммад Мустафо соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Унинг тили» дедилар. Тил нафақат алоқа воситаси, балки халқнинг маданияти, урф-одати, унинг турмуш тарзи ҳамдир. Бугун турли халқларнинг ўз тилларига бўлган ҳурмати эса ана шу тилнинг ривожига хизмат қилувчи бирламчи омилга айланмоқда.

Фуқаро олдидаги муқаддас бурч, албатта. Аммо кейинги пайтларда кўпчилигимиз нафақат кўча-кўйда, норасмий мулоқотда, ҳатто ишхонада, таълим жараёнларида, радиоэшиттириш ва телекўрсатувларда ҳам ўзбек адабий тилида гапириш ўрнига ўз шева-мизда сўзлашга одатланиб қолмаганимизми?! Маълумки, бир неча йиллардан бери йўқолиб бораётган тилларни ўрганиш, реал ҳолатларни чуқурроқ таҳлил қилиш мақсадида «Йўқолиб бораётган тиллар кизил китоби» нашр этиляпти. Дунё олимларининг қайд этишларича, 1950 йилдан бери 230 та тил батамом йўқ бўлган. Бу 2500дан зиёд тилда сўзлашувчи дунё халқлари учун ниҳоятда оғир йўқотиш, албатта. Тўғри, ўзбек тилини бундай ёмон тақдир кутаётгани йўқ. Аммо ҳар қандай эътиборсизлик, тилга нисбатан бефарқлик бизни ана шундай кўргиликларга етак-

лаётганини англамаслик мумкин эмас. Ўзбек адабий тилини асраб-авайлаш, уни чуқур билиш учун, энг аввало, қонунда белгиланганидек, корхона-ташкilotлар, таълим муассасаларида ўзбек адабий тилига риоя қилган ҳолда сўзлашиш, мулоқот қилиш, юксак муомала маданиятини йўлга қўйиш ва унинг мавқеини кўтариш учун тинимсиз ишлашимиз керак. Такрор бўлса ҳам олий таълим муассасаларида «Она тили ва адабиёт», «Нутқ маданияти», «Давлат тилида иш юритиш асослари» каби фанларни асосий ўқув фанлари қаторига кириштириш керак деб ҳисоблайман. Бу шубҳасиз, тилимизни чуқурроқ ўрганишга ёрдам беради. Бунда энг аввало, дўконлар, фирмалар, жойларни номлашга алоҳида эътибор қаратиш лозим. Бу билан ҳар бир юрtdошимиз ўз она тилини эҳтиром қилиш, гурурланиш туйғусини ошқора намойиш

қилган бўлади. Ҳинд киноларида доим бир манзара, кишини ҳайратга солади. Яъни, «Менинг юртим она Ҳиндистон, мен Ҳиндман. Ҳиндистон-ғурурим» каби жумлалар деярли ҳар бир кинода янграйди. Кўриб, эшитиб, беихтиёр Ҳинд юртига, халқига нисбатан меҳрингиз ошади, ҳавасингиз келади. Ҳинд сарисини ўраган қиз-жувонларини кўриб баттар ҳайратланасан. Бизнинг сериалларимиз, киноларимизни эса замонавийлашувнинг буюк бир кўринишлари эгаллаб олган, ҳамшиша шим кийган қизлару, кекса бўлса ҳам бошланг юрадиган буви, ажнабий машина-ю, ўз шевасида гапирадиган қаҳрамонлар... Бу эса тилимизга бўлган ҳурматни, ҳар бир замондошимиздан талаб қиладиган кунлар етиб келганини кўрсатаяпти. **Аҳмадҷон АЛОХОДЖАЕВ, партия Наманган вилояти Кенгаши раиси**

Муҳаррир минбари

ҚАРСАКБОЗЛАР ПАРТИЯСИ НЕГА ЎЗ ЭЛЕКТОРАТИГА ХИЁНАТ ҚИЛА БОШЛАДИ?

(Бошланиши 1-бетда)

Ваҳоланки, унинг таннарихи 480 сўмга тўғри келади. Табиий газ таннарихи эса 700 сўм бўлса-да, аҳолига 380 сўмдан сотиляпти. Бунинг асосий сабаби аҳолининг тўлов қобилияти ушбу маҳсулотларни бозор нархида сотиб олиш имконияти йўқлигининг ҳисобга олинаётганидир. Аслида, қимматли хомашёнинг бу тарзда ҳисобланиши «совет калкуляцияси» асосига қурилган бўлиб, жаҳон стандартларига умуман ёт ҳисобланади. Аммо юқорида таъкидланганидек, тўлов қобилиятининг пастлиги сабаб газ ва электр энергияси аҳолига «монопол корхоналар» томонидан зарарига етказиб берилаётган. Масалан, 1 киловатт электр энергиясини ишлаб чиқариш учун 480 сўм сарфласа-да, у аҳолига 295 сўмдан сотиляпти. Зарари эса давлат бюжетидан қопланипти. Узоқ йиллар давомида тизимда юзага келган қарздорликлар давлат ҳисобидан қопланаётганини депутатликка даъвогар бўлмаган оддий одамлар ҳам билиб-қўриб турибдилар. Наҳотки, бунга ХДПчилар, тўғрироғи, Мақсуда Ворисова билмас-а? Аччиқ ҳақиқат шундаки, узоқ йиллар давомида ана шундай қондаги қатъий амал қилинган боис ҳам на электр линиялари ва на газ тармоқларида модернизация ишлари амалга оширилди. Мамлакат Электр энергияси вазирлиги ва «Худудгазтаъминоти» АЖ эса ўз маҳсулотларини таннархидан анчагина паст нархда сотиб, фойда ололмаётганидан кейин улардан тизимни янгилашни кутиш мантиқан тўғри бўладими? Мутахассисларнинг фикрича, узоқ вақт таъмирланмаган ва эскирган тармоқларда газ ёки электр энергиясини узатишнинг хавфлилик даражаси анча юқори бўлади. Шу боис ҳам газ ва электр токи аҳолига жуда катта йўқотишлар билан етказиб берилади. Яъни, 1000 киловатт электр энергияси эскирган электр линиялари орқали ўз эгаларига белгиланган 600 киловатт бўлиб етиб борапти. Бу орада қанча электр энергияси исроф бўляпти, қанча меҳнат кўкка совириляпти. Аслида эса газ трубалари ва электр линиялари 4-5 йилда янгиланиши керак экан. Акс ҳолда маҳсулотни йўқотиш даражаси бир неча баробарга ортаркан.

Муваффақ бўлсалар, электр энергия нархи аҳоли учун 520 сўмданга кўтарилиб кетади. Тасаввур қилинг, оилангизда бир ойда электр энергияси учун 150-200 минг сўм тўлаётган бўлсангиз, ХДПчилар «ёрдами» билан тўлов нархи 550 минг сўмга, 1 куб газ эса бугунги 330 сўмдан энг камида 800 сўмга кўтарилади. Маҳсуда Ворисова томонидан ижтимоий тармоқда зўр бериб оммалаштирилган мақола мазмунидан англашиладики, «меҳрибон» ХДПчиларимиз газ ва электр тизимидаги монополликни тугатиб, аҳолига арзон нархларда етказиб берилаётган газ ва электр энергиясини бир неча баробар қимматлаштиришни таклиф қилмоқдалар. Агар мантиқан ўйлаб кўрилса, бу билимсизлик, ёки реал вазиятни англамаслик, ёхуд ўзини гўлликка солишдан бошқа нарса эмас. ХДП собиқ совет давридаги иқтисодиётга ўхшаб, таннархдан паст таъминот тарафдори экани ҳеч кимга сир эмас. Бас шундай экан, улар ижтимоий ҳимояга муҳтож аҳоли манфаатини ҳимоя қилаётган партия сифатида монопол ташкilotларнинг пешонасидан ўпиши ва доимо улар манфаатини ёқлаши керак. Чунки монопол ташкilotлар аслида ХДПнинг эскича гоялари учун меҳнат қиляпти. Бошқача айтганда, бу гоя тан нархдан арзон, бюджетга қиммат, мамлакат иқтисодиётининг ривожланишига эса тўсиқ бўлаётган тизим ишлашини таъминлаб беришяпти. Шунинг учун ҳам «Миллий тикланиш» демократик партияси монопол тизимлар ёки алоҳида олинган ташкilotларнинг босқичма-босқич трансформациясини амалга ошириш ҳамда ушбу компанияларнинг фойда олиб ишлайдиган, нафақат ўзига ва аҳолига сифатли хизмат кўрсатадиган ташкilotларга айланиши тарафдоридир. Шу ўринда Халқ демократик партияси вакилларининг «Ижтимоий тадбиркорлик тўғрисида»ги қонун лойиҳасини ўтказмаганликларини ҳам фахр билан тилга олаётганларини таъкидлаш жоиз. Зеро, ушбу қонун моҳиятан имконияти чекланган ва ижтимоий таъминотга муҳтож аҳолини иш билан таъминлаш ва уларнинг ишлаб чиқариш фаолиятини рағбатлантиришни кўзда тутган эди. Қонун лойиҳаси «Миллий тикланиш» ҳамда Ўзбекистон Либерал демократик партияси томонидан аτροφлича муҳокама қилиниб, мақсад ва муддаосидан келиб чиққан ҳолда маъқулланди. Аммо ХДПчилар ижтимоий кўмакка муҳтож аҳолини қўллаб-қувватлаш имконини берадиган ушбу қонун лойиҳасини ҳам қайтариб, сайловлар даврида улар учун овоз берган фуқаролар устидан кулгандек қарсақ чашиб ўтирдилар. Аммо сайловчига қайтарилаётган бундай «раҳмат»лар замирида қандай мақсад яширингани ҳозирча мавҳумлигича қоляпти.

✓ Акс-садо

ЖАНОБ ҚИРГИЗБОЕВГА САВОЛ БЕРСАМ МАЙЛИМИ?

Хукуматнинг 1 августга қадар барча иш қозғоларини, хусусан тарғибот маҳсулотлари саналган ташқи рекламаларни лотин ёзувидаги ўзбек алифбосига ўтказиш тўғрисидаги қарори жамоатчилик томонидан илқ кутиб олинди. Кўпчилик қачондир шундай кескин қадам қўйилиши керак эди, деган фикрни билдирди. Аммо айрим юртдошларимиз танганинг иккинчи томони борлигини ҳам унутмаслик кераклигини таъкидламоқдалар. «Бу ташаббус Вазирлар Маҳкамасининг Маънавият ва давлат тилини ривожлантириш масалалари департаменти мудири Абдуғаффор ака Қирғизбоевдан чиққанига шубҳа йўқ», деб ёзади @platformauzb сайти.

ёзувлар ўзгартирилди ҳам дейлик. Ҳисобини билмадим-ку, бунга озмунча пул кетмаслиги аниқ. Аммо жорий йил 1 ноябрда лотин алифбосига ўзгартириш киритиш буйича давом этаётган муҳокама ҳам якунланади ва катта эҳтимол билан G', O', Sh, Ch ҳарфлари ўзгаради. Хўш, шунча маблағ сарфлаб, баннер ёки бошқа ёзувлар, иш қозғоларини чиқарган вазирлик ва идоралар яна қўшимча харажат қилиб, уларни алмаштирадими? Нима, бюджет маблағлари охиш-тохиш кетаяптими? Нега 1 ноябрдан кейин алфавитда ўзгартириш бўлиши эътиборга олинмай, шошқалоқлик қилинапти? Бу янгиликни 1 декабрдан ёки келгуси йилнинг 1 январидан жорий этса бўлмасмиди? Ушанда биратўла ўзгарган ҳарфлардан фойдаланиларди, икки марта пул сарфлашга ҳам ҳожат қолмасди. Домла, шу тарафиниям ҳисобга олганмисизлар?

Домла секин-секин бўлса-да, амалий ишга ўтайлик, деган ҳаракатда-да. Лекин масаланинг кишини уйлантирадиган бошқа томони ҳам бор. Шу ой ичйда «ура-ура» қилиб, идора ва ташкilotлардаги барча

@platformauzb

ЖАРИМАННИ ТУЛАГИНДА, ДАРАХТИНГИ КЕСАВЕР...

Айни пайтда Экология ва аτροφ-муҳитни муҳофаза қилиш давлат кўмитаси аниқланган ҳуқуқбузарлик ҳолатлари юзасидан табиатга етказилган зарарни қоплаш учун компенсация ва жарима миқдори тўғрисида ахборот бериш билангина чекланипти, холос. Яъни, содир этилган «жиноят» ўрганилади, факт аниқланади, зарар ҳисобланади ва қонунибузарлик ҳолати юзасидан тегишли ҳужжатлар расмийлаштирилди. Бўлди... Ҳеч қайси манба ёки ОАВда етказилган зарарни қачон ва қимдан, қай тарзда ундирилгани тўғрисида маълумот берилмайди. Аввал ҳам кўп мартабу каби жиноятларга мунособат билдирилган, бироқ зарар ундирилганлиги тўғрисида аниқ маълумотларни қидириб ҳам тополмаймиз. Мана бир мисол: шундай ҳуқуқбузарлик ҳолати бўйича Қарши шаҳрида ҳокимият маъсулларига нисбатан 58 миллион 677 минг сўм зарар ҳисобланган. Кейинги пайтларда юз бераётган ҳолатлар эса кўмита томонидан етказилган зарарлар фақат ҳисобланиб, гўёки ундирилмасдан қолиб кетаётгандек тасаввур уйғотмоқда. Она табиатга етказилган зарарни ундиришда очиқлик ва ошқоралик таъминланмас экан, бундан кейин ҳам дарахтлар кесилаверади.

Фарҳод ЗАЙНИЕВ, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати

✓ Ёллон

ОЙЛИК – 8 МИЛЛИОН СЎМ!

Таҳририят Бош муҳаррир ўринбосари вазифасига тажрибали журналистларни танлов асосида ишга таклиф этади. Маълумотларни (97) 755-10-11 телеграм рақамига юборинг!

ASLIDA KIM ASL

BOSMACHI EDI?

Ochig'ini aytish kerak: haligacha ko'pchilik milliy-istiqlolchilik harakati (Sho'ro tarixchiligi iddaosi bo'yicha «bosmachilik» harakati) haqida to'la m'lumotga ega emaslar. Bu esa o'sha davr xususida noto'g'ri xulosalarning kelib chiqishiga sabab bo'lmoqda. Avvalo, «bosmachilik» (mohiyatan, qarochilik) harakati qanday paydo bo'lganini bir tahlil qilaylik.

1917-yil dekabr. Qo'qon. Sho'ro hukumati Turkiston muxtoriyatini qonga botirdi. Muxtor hukumat vakillari o'tildi, ko'plari ta'qibga olinadi, ularning mol-mulki musodara qilindi, banklardagi mablag'lari esa muzlatildi. Milliy qo'shin qo'mondoni Kichik Ergash qo'rboshi mag'lubiyatga uchradi.

Qizil askar va arman dashnoqlari uch kun davomida Qo'qonni talaydilar. Xalq vakillari o'tildi, oddiy xalq zo'rlanadi, xonavayron bo'ladi. Uch kunlik qirg'inda Qo'qon shahrining o'zida o'n mingdan ortiq kishi o'ldirildi. O'sha voqealarga «Al-Izoh» oynomasi shunday izoh beradi: «Xo'qand endi o'liklar shahridir... Xo'qandi latif bino bo'lib bunday xo'rlikni ko'rgan emas». Qizil askarlar va arman dashnoqlari shahar va qishloqlarni talashda davom etdi. Eng dahshatlisi, ayollar, qizlar zo'rlandi, yosh bolalar jodilardan o'tkaziladi (I.Karimov, «Madaminbek», 2000, Toshkent, Sharq nashriyoti). Arman dashnoqlari Suzoq, Bozorqo'rg'on, Marg'ilon, Chust kabi shaharlarda xalqni qirdi. Manbalardan arman dashnoqlari tomonidan 35 ming o'zbek o'ldirilgani qayd etildi.

Xo'sh, xalq qirilib, ayollari zo'rlanayotgan, bolalari o'ldirilayotganda qaysi millatning erlari jim o'tiradi?

Shu ma'noda qirg'inlarga qarshi oddiy xalq vakillari, yigitlar qo'zg'aladi. Birinchilardan bo'lib Marg'ilon shahar militsiyasi boshlig'i Madaminbek xalq tomoniga o'tadi. Undan so'ng Shermuhambek va boshqa qo'rboshilar

maydonga chiqishadi.

«Sho'roi Ulamo» va «Sho'roi Islomiy» partiyalari, jadis munavvarlari tashabbusi bilan 1918-yilning mart oyida Bachqir qishlog'ida Farg'ona qo'rboshilarining birinchi qurultoyi chaqirildi. Unga Farg'onaning barcha qo'rboshilari taklif etiladi. Katta Ergash qo'rboshi Oliy bosh qo'mondon etib saylanadi. Madaminbek va Shermuhambek esa uning o'rinbosarlari etib tayinlanadi.

1918-yildagi ko'plab amaliyotlarda qo'rboshilarning qo'llari baland keladi. Lekin ko'p o'tmay ular o'rtasida bo'linish, ittilof yuzaga keladi. Shundan keyin Mulla Ergash boshliq qo'ronlik qo'rboshilar, Madaminbek boshliq vodiyning boshqa qo'rboshilari ayri-ayri harakat qila boshlaydi.

1919-yili admiral Kolchak Madaminbek huzuriga o'z elchilarini yuboradi. Elchilarga podshoh Nikolayning o'ng ko'li, quvg'indagi general Kornilovning ukasi polkovnik L.G.Kornilov boshchilik qiladi. Kolchak Madaminbekka rus armiyasi polkovnigi unvonini beradi. Unga Sho'rolarga qarshi ittifoq tuzishni taklif etadi. Chunki xalq orasida Madaminbekning obro'si juda kuchli edi. Unga bag'ishlab hatto she'rlar ijod qilingan.

Madaminbek nomini ulug'lagan ishlardan biri, shubhasiz, uning janglari edi. U ko'plab yirik janglarga qo'shinni boshlab tushgan va g'alabalar qozonganini xalq bilan va qadrlar edi. Shulardan ayrimlarini eslaymiz.

1919-yilning bahorida Baliqchi

yonida yirik janglardan biri bo'lib o'tadi. Uch kunlik jangidan so'ng sho'rolar yengiladi va 2000 ga yaqin askari asir olinadi. Ulardan 700 ga yaqini arman dashnoqlari edi. Madaminbek tomonidan 1300 nafar rus askar va zobiti qo'yib yuboriladi, ammo dashnoqlarga shafqat bo'lmaydi. Hammasi bo'g'izlanib, Sirdaryoga uloqtiriladi. Ma'lumki, keyinchalik arman millatchilari shu yerda inqilobchilar uchun haykal qo'yishni taklif etishadi, biroq Cho'lpon boshliq ziyolilar bunga qarshi chiqishadi.

1919-yil Madaminbek va rus krestyanlar armiyasi qo'mondonligi, general Muxanov va polkovnik K.I.Monstrov o'rtasida yana bir ittifoq tuziladi. Shu o'rinda 1919-yilning o'rtalarigacha «bosmachi» degan so'z o'llanilmaganini alohida ta'kidlash joiz. Faqat Sho'ro idoralarining maxsus yig'ilishidagina milliy istiqlol harakatini qoralash uchun shu so'z taklif etiladi.

Sho'ro arxiv manbalarida bu davrgacha «povstantsy», «modjayed» so'zlari ishlatiladi. 1919-yilning oktyabrida Farg'ona muvaqqat hukumati tuziladi. Hukumat raisi Madaminbek, harbiy ishlar noziri polkovnik Monstrov, adliya Nansbergga... topshiriladi. 1919-yilning qishida esa Madaminbek birin-ketin yengila boshlaydi. 1920-yil nihoyatda sovuq keladi. Sovuqning zo'ridan teraklar yorilib ketgan. Madaminbek qo'shinining ta'minoti ham og'irlashadi. Otlarga yem-hashak topilmaydi. Shundan keyin yigitlarga uylariga ruxsat

beriladi. Ana shunday vaziyatda Sho'ro hukumati Madaminbekka sulh taklif etadi. Vaqtdan yutish uchun Madaminbek sulhga rozi bo'ladi. Buning yana bir sababi, bahorgacha yetib olish, otlar uchun yem-hashak jamg'aradigan aprel-may oylarini kutish kerak edi. Madaminbek va boshqa qo'rboshilarning asosiy jang uslubi partizanlik urushi bo'lgan. Tabiiyki, bunda otlar juda muhim o'rin tutgan. Sababi, Sho'ro qo'shinlari janglarga asosan otliqlarni tashlagan, partizanlik urushlarida esa dushman ta'qibidan qutulish, harakatlarda «operativ»likni ta'minlashda otlarga tayanilgan.

Qayd etish joizki, Madaminbekning vaqtdan yutishga harakat qilayotganini Sho'ro qo'mondonligi ham bilgan. Shunga qaramay, 1920-yilning martida Marg'ilon Madaminbek va Sho'ro qo'mondonligi o'rtasida sulh tuziladi. Sulh matniga e'tibor berilsa, unda Madaminbek «Musulmon qo'shinlari bosh qo'mondoni» (Glavno-komanduyushiy musulmanskoj armij) deya e'tirof etiladi. Biroq, vodiyning boshqa qo'rboshilari tomonidan Madaminbekning bu ishi xo'inlik deb qabul qilinadi. 1920-yilning mayiga kelib esa Madaminbek o'ldiriladi...

Madaminbekning o'limidan xalq larzaga keladi. Unga she'rlar bag'ishlanadi:

MARG'ILONNING BOZORIDA!
Tillaqosh ravotlar qani?
Go'ro'g'lining G'irotiday

Beklar mingan otlar qani?
Farg'onajon, Farg'onajon,
Botirlar tuqqan onajon!

Madaminbekning yulorida
Yuragi yongan zotlar qani?
Jannatmakon derlar seni,
Jannatmakonlar qani?

Tomlari tomga tutashgan
Gul shohimardonlar qani?
Farg'onajon, Farg'onajon,
Botirlar tuqqan onajon!

Yer changitgan, ot o'ynatgan,
Polvon o'g'lonlar qani?
Nega ma'yus, nega jimsan,
Sen onamsan, sen singlimsan,
Kim eding-u, endi kimsan,
Nodiri davronlar qani?

Ana endi haqli savol tug'iladi: shu ishlarni qilganlarni «bosmachi» deyish mumkinmi? Ularning o'z xalqini talagan, ayollarini zo'rlaganiga kim ishonadi? Aks holda xalq o'z qahramonlari nomiga she'rlar bitarmidi? Qahramonlarimiz haqida fikr yuritishda ehtiyot bo'lishimiz, tarixiy haqiqatlarga asoslanishimiz kerak emasmi?

Shahidlarimizni Alloh rahmatiga olsin!

Madaminbek haqida xalq o'rtasida to'qilgan «Farg'onajon» qo'shig'i matni tarix fanlari doktori Qahramon Rajabovning O'zbek tili va adabiyoti jurnalining 3/2005. sonida e'lon qilingan «Milliy ozodlik g'oyalarning xalq og'zaki ijodida aks etishi» maqolasidan olingan.

Baxtiyor ABDUG'OFIR

Хато қилмайлик

Мутахассислар таърифига кўра, «энергетиклар» таркибда инсон организмнинг асаб, юрак-томир ва эндокрин тизими фаолиятини рағбатлантирувчи моддалар сақловчи, бунинг натижасида эса инсонга куч ва тетиклик бахш этувчи газли ичимликлар саналади. «Озиқ-овқат маҳсулотининг сифати ва хавфсизлиги тўғрисида»ги қонунга киритилган ўзгаришларда эса «Энергетик ичимликлар»га «...таркибда 150 мг/л дан ортиқ миқдорда кофеин ва (ёки) инсон организмга тонусни ўзгартирувчи таъсир кўрсатиш учун етарли миқдордаги бошқа компонентлар мавжуд бўлган ичимликлар» дея изоҳ берилган. Гарчи истеъмолга кириб келганига кўп бўлмаса-да, ушбу ичимликлар кўпчилигининг «кўнглини» забт эта олди. Талабалар сессия пайтида тетиклик учун, ҳайдовчилар уйқуни қочириб, хизматчилар эса, ишчанлик қобилиятини ошириш учун истеъмол қила бошладилар. Хўш, ушбу ичимликлар чиндан ҳам ана шундай хусусиятларга эгами? Ёки буларнинг бари инсоннинг руҳий ҳолати, ўзини-ўзи ишонтириши билан боғлиқми?

ҚУВВАТ ЗАНЖИРИНИ ЗАНГЛАТАЁТГАНЛАР

олди, десак хато бўлмайди. Мамлакатимизда ҳам энергетик ичимликларни соат 7:00 дан 22:00 га қадар реклама қилиш тақиқланган. «Реклама тўғрисида»ги қонунга киритилган ўзгариш ва қўшимчаларда ҳам чекловлар жорий этилган. Ана шу қонунга кўра, соат 7:00 дан соат 22:00 га қадар энергетик ичимликларни телевидение ва радио орқали реклама қилиш, реклама қилиш мақсадида энергетик ичимликлар намунасини ўн саккиз ёшга тўлмаган шахслар орасида текин тарқатиш, ўн саккиз ёшга тўлмаган

Америкалик олимларнинг қайд этишларича, 1984 йили Австрияда ишлаб чиқарила бошланган энергетик ичимликлар чиндан ҳам хавотир, уйқусизлик, асабийликларни келтириб чиқариб, юрак урушини тезлаштирар экан. Энг ёмони инфаркрга олиб келиши, хомилдор аёлларда тахикардия, бош оғриғи ва кон босимиға сабаб бўлиши мумкинлиги айтилмоқда. Айрим ҳолларда эса инсон танасининг фалажланишига ҳам олиб келиши мумкинлиги айтилмоқда...

УЙИНГ КУЙСИН, ТАРҒИБОТ...
Маълумотларга кўра, эмизикли болалар учун кунига миллион тонналаб сунъий сут ёки беморлар учун доридармон ишлаб чиқараётган компаниялар ўз даромадининг 50 фоиздан ортигини маҳсулотлари рекламасига сарфлар экан.
Бу эса ушбу маҳсулотларни тарғиб қилишга спиртли маҳсулотларга қараганда бир неча ўн баробар кўп маблағ сарфланаётганини кўрсатади. Энергетик ичимликлар ҳам ниҳоятда қисқа бир даврда нисбатан янги маҳсулот сифатида улкан тарғибот машинасининг маҳсулотига айлана

шахслар учун мўлжалланган тadbирларга ҳомийлик қилиш; ўн саккиз ёшга тўлмаган шахслар орасида энергетик ичимликларнинг номи, товар белгиси ёки тасвири туширилган товарларни (футболкалар, бош кийимлар, ўйинларни ва шу кабиларни) тарқатиш, шу жумладан сотиш қатъиян тақиқлаб қўйилди.
Эътибор беринг: бундай кучли тақиқлар айрим спиртли ичимликларга ҳам қўлланилмаган эди. Аммо шунга қарамай аччиқ бир ҳақиқатни айтиш мумкин: «озгина» эътиборсизлигимиз туфайли ижтимоий тармоқларда «энергетик»лар ҳомийлиги остида ўтаётган турли шоуларда болалар

иштирокидан фойдаланмоқдамиз. Кичкинагина қизалоқ ёки болакайнинг голибларни аниқлаб бериши қай даражада тўғри? Ушундай лаҳзаларда бошловчи бир неча бор ҳомий номи ни тилга олади. Болаларнинг динг қулоқлари буни эшитади. Шу ўринда энергетика идишидаги 18+ёрлиги ҳақида ҳам жиддий ўйлаб кўриш, «энергетик»ларнинг ҳалоллик сертификати ҳақида ҳам тегишли доиралар билан ҳамкорликда ишлаш керакка ўхшаб қолмоқда. Қолаверса, «энергетик»ларнинг бу қадар оммалашувиға «юлдуз»ли санъаткорлардан тортиб, машҳур спортчиларимизгача «ҳисса» қўшаётганларини айтиш керак.
Яъни, айрим юлдузларимиз кўпича рекламаларнинг ёшларимизга кўрсатадиган салбий таъсирдан кўра, пулни афзал кўрмоқдалар. Тўғри, бу ҳолат фақат бизда эмас... Аммо...

ТАҚИҚЛАР «АСТИБО» УЧУН ЭМАС!
Яқинда асосан кинофильмлар намойиш этиладиган бир телеканалда «Actibo» smart «энергетик» ичимлигининг рекламасига кўзим тушиб қолди. Очиги, агар ролик 22:00дан кейин эфирга қўйилганида балки эътибор қилмасмидим... Қолаверса, мажкур номдаги «энергетик»нинг нодавлат каналларида ҳам, яъни (соат 21:19 ва 21:49 да) қонунчиликдаги чеклов вақтидан сал олдинроқ реклама қилиниши онда-сонда кузатилиб турибди. Демак, кимдир бу борада ўз энергетикасини астойдил оширишга бел боғлаган кўринади.
«Puls»ни ушлаб туришнинг иложи йўқми?
«Facebook»да ҳам «энергетик»чилар истаганча «фаолият» кўрсатишапти. Нима бўлса бўлсин, маҳсулот сотилса, бас!

Қувватбахш ичимликларнинг фойдаси ҳақида гапириб, чарчамаётган ишлаб чиқарувчилар эса уларнинг янгидан-янги турларини ўйлаб топиб билан овора. Бироқ илмий тадқиқот натижаларига кўра, барча дўконларда сотиладиган энергетик ичимликлар кутисида 0,5 литр сув, 75 мг кофеин, 500 мг таурин, шакар, глюкоза, глюкоронлактон, ранг берувчи, лаззат, лимон тузи, шўрланиш регулятори, углерод оксиди ва бошқа витаминлар мавжуд. Тиббий тадқиқотлар эса «қанотли» деб реклама қилинаётган ичимликларнинг аслида одамларга зарар етказишидан дарак бермоқда. Улар одамга қўшимча энергия берида деган даъволар ҳам ёлгон бўлиб чиқаяпти.

Қайд этилишича, аслида, бу ичимлик одамга энергия бермай, аксинча унинг энергия захираларини истеъмол қилар экан. Яъни, эртами-кечми, биз бу энергияни чарчоқ, уйқусизлик, асабийлашиш ва тушқунлик кўринишида фоиз сифатида қайтарамиз. Аминокислоталар, углерод оксиди, минераллар ва витаминларга келсак, улар энергия истеъмолининг бир қисмини қоплайди. Алкоголсиз энергетик ичимликлар таркибидаги синтетик кофеин миқдори 150 мг дозадан ошадиган ва 320 мг/л гача етади. Маълумки, бошқа ҳар қандай стимулятор сингари, кофеин ҳам асаб тизимида кучланишни келтириб чиқаради. Унинг таъсири ўртача 3-5 соатгача давом этади. Бундан ташқари, кофеин ўзига қарамлики келтириб чиқаради. Дозанинг ошириб юборилиши натижасида эса қўшимча ён таъсирлар пайдо бўлади: тахикардия, асабийлашиш, психологик стресс ва депрессия.

Лобар КАРИМОВА

ВАЗИЯТГА НАЗАР

Энди қонунлар тўла таҳлил қилинади

Президент Фармонига мувофиқ, «Коррупцияга оид жиноятларни содир этишда айбдор деб топилган шахсларнинг очик электрон реестри» юритилиб, унга киритилган шахсларнинг давлат хизматида қабул қилиниши ва давлат мукофотлари билан тақдирланиши тақиқлаб қўйилди. Шунингдек, ҳужжатда шундай шахсларнинг сайланадиган ва алоҳида тартибда тайинланадиган лавозимларга номзоднинг кўрсатилиши, давлат органлари ҳузуридаги жамоатчилик кенгашлари ҳамда идоралараро коллегиял органларнинг аъзолигига киритилиши ҳамда давлат таълим муассасаларида раҳбарликка қўйилиши тўла тақиқланди. Қайд этиш жоизки, 2022 йил 1 январдан бошлаб, давлат хизматчилари, давлат улуши 50 фоиздан юқори бўлган ташкилотлар, давлат корхоналари ва муассасалари раҳбарлари ва ўринбосарлари, уларнинг турмуш

ўртоғи ва вояга етмаган фарзандларининг даромадлари ва мол-мулки мажбурий декларация қилинади. Давлат хизматчиларига республикадан ташқарида ҳисобрақам очиш, мол-мулкка эга бўлиш ва сақлаш ҳам қатъиян тақиқланганини айтиш жоиз. Жиноят кодексига коррупцияга оид жиноятлар тоифаси аниқ белгиланганини ҳам айтиш жоиз. Энг муҳими, «Манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш тўғрисида»ги қонун ишлаб чиқиши белгилаб қўйилди. Бир сўз билан айтганда, янги Фармонда белгиланган замонавий механизмлари ҳаётга татбиқ этиш, уларни қонунларимизда акс эттириш мақсадида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси томонидан амалдаги қонунлар тўлиқ таҳлилдан ўтказиладиган бўлди.

Жаҳонгир ШИРИНОВ,
Олий Мажлис
Қонунчилик палатаси
депутати,
«Миллий тиклиши»
демократик партияси
фракцияси аъзоси

Вафот этганлар сони 4 миллиондан ошди

Соғлиқни сақлаш вазирлигининг Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти маълумотлари асосида берган хабарига кўра, дунёда коронавирус инфекциясини юқтирганлар сони 184 миллион 324 мингдан ортиқни ташкил этмоқда. Шундан 3 миллион 992 мингдан зиёд киши вафот этган (07.07.2021 йил Европа вақти билан соат 17:33 ҳолатига кўра). Охирги сутка давомида дунёда коронавирус инфекцияси билан касалланишнинг 368 874 янги ҳолати аниқланди. 7 362 нафар бемор вафот этди. Жонс Хопкинс университетининг ҳозирги (08.07.2021 йил Тошкент вақти билан соат 11:21 ҳолати) маълумотларига кўра, дунёда касалликни 185 миллион 078 мингдан ортиқ одам юқтирган, улардан 4 миллион 001 мингдан ортиғи вафот этган. Касаллик тасдиқланган ҳолатлар бўйича: АҚШ биринчи ўринда турибди, у ерда ЖССТ маълумотларига кўра

33,392 миллиондан ортиқ коронавирус инфекциясини юқтирганлар аниқланган. Иккинчи ўринда Ҳиндистон (30,663 миллиондан ортиқ), учинчи ўринда Бразилия (18,792 миллиондан ортиқ), тўртинчи ўринда Россия (5,682 миллиондан ортиқ), бешинчи ўринда эса Франция (5,677 миллиондан ортиқ). ЖССТ маълумотларига кўра, бир сутка давомида АҚШда 5 614, Ҳиндистонда 43 733, Бразилияда 22 703, Россияда 23 962, Францияда Соғлиқни сақлаш вазирлигининг Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти маълумотлари асосида берган хабарига кўра, дунёда коронавирус инфекциясини юқтирганлар сони 184 миллион 324 мингдан ортиқни ташкил этмоқда. Янги касалланиш ҳолати аниқланган. Жонс Хопкинс университетининг ҳозирги маълумотларига кўра, дунё бўйича коронавирусга қарши 3 миллиард 326 миллиондан ортиқ доза вакцина қўлланилган.

СССР

Ўтган ҳафта Россия Президенти Владимир Путин ўн саккизинчи марта ўтказилган очик мулоқотда собиқ иттифоқни тиклаш ёхуд тиклашга уриниш мантиқсизлик эканини таъкидлади. Бундай кескин фикр кўпчилик шарҳловчилар эътиборини бежиз тортгани йўқ. Чунки кейинги пайтларда кечган Беларусь, Қирғизистон ва Қорабоғ воқеалари сабаб жаҳон жамоатчилиги яна кучли ва кучсиз давлатлар, манфаатлар тўқнашуви, демократия ниқоби остида ўз мақсад-муддаоларини илгари сураётган кучларнинг хатти-ҳаракатлари ҳамда кейинги пайтларда бот-бот тилга олинаётган мавзу – СССРни қайта тиклаш ҳақидаги айрим сиёсатдонларнинг ажабтовур мулоҳазаларига ҳам гувоҳ бўлди.

СССР парастлар Ортида ким турибди?

Хусусан, россиялик таниқли теле-журналист Владимир Соловьёвнинг «Воскресный вечер» кўрсатувида икки марта ана шу мавзу муҳокама қилинган ҳам ушбу мавзуга мурожаат қилувчиларнинг ўз ниятларидан қайтмаётганларини кўрсатади. Бунда Россия сиёсий элитаси унчалар хушламайдиган Жириновский «бош роль» ижрочисига айланганини айтиш жоиз.

У кейинги пайтларда Беларусь ва Қирғизистондаги воқеаларга муносабат билдирар экан, «охир-оқибат 90-йилларда чегаралар қандай ҳолатда бўлса, ўша ҳолатга қайтиш керак»лиги ва бундай ўзгаришларнинг Россия учун афзал томонлари ҳақида узоқ гапирди. Қайд этиш жоизки, Россиянинг бир қатор оммавий ахборот воситалари ҳам ушбу мавзуда ваъхонлик қилишни хуш кўрадиган сиёсатдонларга кўпроқ минбар бераётган эди. Яқин-яқиндан бошлаб эса ушбу мавзу ижтимоий тармоқларда ҳам чуқур «таҳлил» этила бошланди. Яъни, «Интернет олами» вакиллари СССРнинг қайта тикланишини «кўплаб» фуқаролар хошлаётгани ҳақидаги фикрларга ургу бериб, «реал ҳаёт ҳақиқатини» акс эттиришга уринмоқдалар. Масалан, Курган шаҳрида ҳалигача ўзини СССР фуқароси деб ҳисоблайдиганлар сони кўпайиб бораётгани, улар манфаатини ҳимоя қилаётган гуруҳ эса «СССР граждандарининг Курган область совети» деб номланиши сингари «Тасофий» хабарлар шулар жумласидандир. Ўтган ҳафта Россиянинг НТВ канали ҳам ана шу мавзуга муносабат билдирди. Махсус кўрсатувда қайд этилишича, Подмосковье, Краснодар, Удмуртия, Ижевск ва Саратовда ўзларини СССР граждандари деб ҳисоблайдиган фуқаролар кўпчилики ташкил этмоқда. Москва областида эса улар маҳаллий маъмуриятга қарашли биноларни бўшатиш талаби билан ҳам чиқишяпти. Уларнинг ўз байроқлари ва ҳатто СССРнинг ҳиди аниқ турган пулигача борлиги айтилмоқда. Бундай гуруҳлар талабини, уларнинг телбанамо алжирашларини жиддий қабул қилиб бўлмайди, албатта. Аммо 30 йилдан бери мамлакат сиёсий майдонини тарқ этмаётган ЛДПР раиси Владимир Жириновскийнинг «билса ҳазил, билмаса чин» қабилидаги мулоҳазалари оз бўлса-да, иттифоқ тарихидан хабардор бўлган ҳар қандай кишини

хушёрликка ундаши табиий. Шунга қарамай, у ҳар икки галининг бирида «агар шу кеча-кундузда референдум ўтказилса, 90 фоиз аҳоли СССРни қайта тиклаш учун овоз беришини» тўтиқушдек такрорлашда давом этяпти. Агар Россия матбуотида тез-тез кўзга ташланаётган ушбу мавзу чуқурроқ таҳлил этилса, Россия Олий Советининг собиқ раиси Руслан Хасбулатовнинг бир фикри ҳам қайта-қайта «айлантирилаётганини» кўриш мумкин. Унинг айтишича, 1991 йили Беловеж келишуви имзоланганидан кейин СССРни босқичма-босқич тиклаш режаси муҳокама қилинган. Шундан кейин бarcha республикаларнинг Олий кенгашларига телефон қилиб чиққанман, – дейди Р.Хасбулатов. – Кўпчилик рўй берган воқеа «улар» учун қутулмаган зарба бўлганини, аммо энди йиртилгани ямаб бўлмаглигини айтиб, «келинг бориға кўникайлик, кейин босқичма-босқич тиклаш йўлига қайтишимиз мумкин», дейишганди. Тарих шундан далолат берадики, империалистик сиёсат ҳеч қачон ва ҳеч кимга ўзаро ҳамкорлик ва қўшничилик қилиш учун равон йўл бермаган. Россиянинг айрим сиёсатшунослари, айниқса, Владимир Жириновскийга ўхшаганларнинг «билиб-билмай» иттифоқни тиклаш мамлакат миллий хавфсизлиги учун муҳим эканини таъкидлаётгани бошқа давлатларда Россияга нисбатан ижобий қарашларни шакллантирмайди, албатта. Тўғри, Жириновскийнинг алаҳсирашларига биринчи марта гувоҳ бўлаётганимиз йўқ. Аммо кейинги пайтларда расмий нашрларда ҳам бундай ажабтовур муносабатлар кўпайса кўпаймоқдаки, камаяётгани йўқ. Масалан, 2020 йилнинг октябрь ойларида РИА Новости Пётр Аковлов исми яна бир «норасмий»нинг ажабтовур муносабатини эълон қилди. Унда Донбасс воқеаларидан тортиб, Тожикистонда ўтган сайловларгача, Қорабоғ фожиасидан тортиб, Қирғизистонда рўй берган инқилобгача атофлича таҳлил этилди. Ва... «ҳақиқий» Россия 1991 йилда парчаланиб кетгани «афсус надомат» билан эсланди... Ўтган йили Крим раҳбари Сергей Аксенов ҳам «Крым 24» каналига берган интервьюсида собиқ СССР ва Россиянинг бугунги имкониятлари ҳақида гапириб, СССР тарқалиб кетганини афсус билан ёдга олган эди.

Шуни унутмаслик керакки, ОАВ қудратли куч. Тарқатилаётган ҳар қандай ахборот ёлғонми, ростми, барибир ижтимоий фикрнинг шаклланишига хизмат қилади. Бошқача айтганда, ахборот маконидаги устунлик иссиқ уйдан ташқариға чиқмай ҳам маддоҳлик қилаётган бир лўттибознинг миллионлаб фуқаролар фикрини ўзгартириши мумкинлигини исботлаяпти. Бу эса мустақилликка бир марта эришилади ва у қиёматгача ҳимоя қилинади, деган гап бежиз айтилмаганини аниқлатади, албатта. Бундан олдинроқ журналистлар томонидан Михаил Гарбачёв, кейинроқ Владимир Путинга ҳам айна шу мавзуда саволлар берилганини бир эсга олайлик. Агар ана шу ахборотлар жамланиб, чуқурроқ таҳлил этилса, уларнинг тизимли тарзда эълон қилинаётганини аниқлаш қийин бўлмайди. Тўғри, жазавага тушаётган Жириновскийнинг алаҳсирашларига Россиянинг ўзида ҳам кескин муносабатлар билдириляпти. Хусусан, «Воскресный вечер»нинг 2020 йилнинг 2 ноябридаги сонида Владимир Соловьёвнинг ўзи «энди диктатор этиб кимни тайинлаймиз», дея Жириновскийга шундай кесатик билан савол бердики, ушбу савол замиридаги маънони фақат томошабингина ҳис этиши мумкин эди. Нима бўлганда ҳам бугунги тезкор замонамизда матбуот ва унинг беқиёс имкониятларидан фойдаланишда кимларнингдир қўли баланд келяпти. Бу ҳақиқат. Айтишадик, «Рост чоригини кўтаргунча, ёлғон дунёни бир айланаб чиқарди» деб. Агар биз айрим кимсаларга аччиқ қилиб, бирон-бир мамлакатнинг газета ёки журнали, ТВ каналлари йўлини тўсиб қўйсақ, сўз эркинлигини бўғаятган бўлиб чиқамиз. Бас шундай экан, тарихни кўпроқ ўқишимиз ва ундан тегишли хулосалар чиқариб, бу ҳақда ёшларимизга чин маълумотлар беришни ўрганишимиз керак. Хулоса ўрнида эса яна бир гапни айтиш мумкин: Жириновскийча алжирашлар беихтиёр Россия Президентини Владимир Путиннинг «Иттифоқни тиклашга уриниш, калласи йўқ одамларнинг ишидир» деган гапини эслатади. Аммо айримлар калласи йўқ айрим сиёсатдонлар мулоҳазаларидан тўғри хулоса чиқармаётган чоғи.

Умид АРСЛОНБЕКОВ,
сиёсий шарҳловчи

Университетда хорижий ўқув адабиётлар бўлими ташкил этилди

Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети ахборот ресурсларни маркази қошида хорижий ўқув адабиётлар бўлими ташкил этилди. Шу муносабат билан ташкил этилган тадбирда бугунги кунда хорижий тилларни ўрганишга талаб ҳар қачонгидан ҳам юқори эканлиги таъкидланиб, бу борада университетда амалга оширилаётган ишлар ҳақида сўз борди.

Мамлакатимизда хорижий тилларни ўрганиш борасида салмоқли ишлар амалга оширилмоқда, - деди университетнинг таржима назарияси ва амалиёти факультети декани А.Сайфуллаев. – Таълим муассасамизда ҳам хорижий тилларни ўрганишни оммалаштириш борасида бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Шу кунларда университетнинг ахборот-ресурс маркази қошида хорижий ўқув адабиётлар бўлими ташкил қилинди. Кутубхо-

нада 2 мингдан зиёд хорижий ўқув адабиётлари мавжуд. Булар асосан дунёнинг машҳур нашриётлари томонидан сўнги йилларда чоп қилинган ноёб китоблар саналади. Мазкур кутубхона инглиз тилини замон талаблари даражасида ўрганиш учун хизмат қиладиган маскан бўлишига ишонамиз. Ушбу бўлим АҚШ элчихонаси билан ҳамкорликда ташкил этилган.

Д. МАМАТОВА, ЎЗА

«Билгилки, инсон қалби сир-сироятлар қони ва жаҳоирот манбаидир, бироқ улар бу ерда темир ва тошдаги оташ ёки ер остидаги сув каби яшириндир. Ва бу сир-сироятларни самовдан ўзга нарса ёрдамида очиб мумкин эмас. Негаки, қалб манзилга фақат «эшитув даҳлизи» орқалигина ўтиш мумкин. Ило мавзун, таносиб оҳанглар уларни ташқарига олиб чиқадилар».

Абу Ҳомид Ғаззолий, «Ихё улум ад-дин»

Муסיқанинг туб моҳияти нимада?

Маълумки, маданият ва маънавиятимиз томирлари теран диний-фалсафий қарашлар бўлогидан сув ичиб кўкарган. Классик шеъримиз, муסיқамиз, барча санойи нафисамиз асрлар давомида Ислам дини ва тасаввуф тариқати таъсирида мислсиз даражаларга кўтарилган. Хусусан, Яссавий, Аҳмадий, Насимий, Навоий, Бобур ва Машираблар сўз-ташбеҳ, рамз-мажоз, тамсил-нисбатлар ила фикр эркинлиги, маънавият, руҳият, муҳаббатнинг чексиз олами ва мўъжизакор кудрати ҳақидаги нозик мавзуларда сўз очиб, биз учун жуда катта маънавий мерос

атамаси ўларок, Ҳадис ва яхлит асарларни оғиздан-оғизга ётказиш услубларидан ҳам биридир. Иккинчи маънодаги («хониш», «куйлаш») самоъ эса тасаввуф анъанасидаги сўфиёна мажлисларда шеърларнинг куйга солиб ўқилишини (кейинроқ унга рақс ҳам қўшилган) англатади. Сўфиёна самоъ асрлар давомида бутун мусулмон оламига кенг тарқалиб, дарвешона зикрга айланган. Демак, самоънинг кейинги маъноси – руҳий завқу шавққа берилиш, вазд ҳолати ҳам ана шундан келиб чиқади.

Эзма манбаларда самоъга турлича таърифлар

Латофат ТОЛИБЖОНОВА, Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети «Фалсафа тарихи» кафедраси магистранти

Қутбиддин ал-Аббодийнинг ёзишича, Қуръони Каримнинг «Йа айюҳа-н-нос» хитоби билан бошланувчи сураларида фақатгина шариатдан хабардор бўлганларга мурожаат этилади...

гуркираб равнақ топади» (Али ибн Усмон Ҳужвирий. «Кашф ал-маҳжуб», 320-б.), деб ёзади.

«ҲИССИЁТИНГ НОҚИСТУРУР»

«Қозилардан бири одил ҳамроҳлари билан кетаётган чоғда бир жойдан руд самоъси эшитилди. Шунда Қози ҳамроҳларидан сўради: «Бу руд овози ҳақида не дерсиз?» Ҳамма дедик: «Яхши, хуш овозтурур». Аммо улардан бири деди: «Яхши эмасдур». Бир қанча вақтдин сўнг ул киши гувоҳлик бериш вазидин қози олдиға келди. Қози унинг гувоҳлигини жараҳ этди. Шунда ул киши сўради: «Не гуноҳ қилдим?» Қози деди: «Агар ушал чоғ руд самоъсидин лаззат топиб, «лаззатланмадим» деган эрсанг, қозибтурурсен, нединким қозиблар гувоҳ бўла олмайдилар. Ва агарда, ҳақиқатан ҳам лаззат тополмаган эрсанг – унда ҳиссиётинг ноқистурурким, ростни ёлгондин ҳам ажрата олмайсен. Не учунким, сен ҳақиқатға гувоҳ бўлолмассен» (Абу Бакр бин Абу Исҳоқ ал-Бухорий ал-Калободий. «Китобут-таъарруф ли мазҳабит-тасаввуф». – «Қавлуҳум фис-самоъ ва одобиҳи», 6-б.).

ГЎЗАЛ ОЛАМ ТАЖАЛЛИСИ

Борлиқни мифологик ва бадий тасаввуф қилиш услуби ўларок, сўфийлар диний-фалсафий қарашлар, рамзларнинг умумий тизими муסיқани ҳам киритганлар. Зеро, муסיқа бошқа санъат турлари орасида ҳақиқат ва унинг теъварак оламга синдирилган илохий мувозанатига эришиш йўлидаги ботиний ҳолатга жуда мувофиқ келар эди. Шу маънода, у сўфийларга хос макон – руҳият олами яратиш учун энг муносиб асос бўлди. Муסיқани улар биринчи навбатда гўзаллик оламининг жилваси сифатида идрок этдилар. Хусусан, буюк мутасаввуф Ғаззолийнинг таъкидлашича, мавзун товушлар инсон жаҳоирини гайрихотий равишда ҳаракатга келтиради, «шул сабабданким, у олами улвий (олий олам) билан алоқадордир. Олами улвий эса мутлақ гўзаллик ва мавзунлик оламидирки,

пировадида, мавзунлик ва гўзалликнинг исталган кўриниши ўша гўзал оламининг тажаллисидир» (Абу Ҳомид Ғаззолий, «Кимийи саодат», 370-б.). Демак, муסיқа шу гўзаллик ва нафосатни таниш йўлидаги саъй-ҳаракатдир.

ХУШ ОВОЗДАН ЛАЗЗАТ ТОПМАСАНГ...

Саййид Жаъфар Сажжодийнинг машҳур «Фарҳанги истилоҳот ва таъбироти ирфоний» асарида Муҳаммад бин Идрис Шофъийдан (вафоти 203 ҳ.) куйидаги ҳикоят келтирилади: «Бир куни йўлда менга бир одам ҳамроҳ бўлди. Йўл юриб, бир жойға етиб келганимизда бир қаволнинг нағма чалаётганлигини кўриб қолдик. Тўхтадик ва мен ҳамроҳимдан сўрадим: «Шу самоъдан бирор нарса топдингми?» Деди: «Йўқ». Айтдим: «Демак, сенинг ички ҳис-туйғуларинг йўқ экан. Ҳар қимки хуш овоздан лаззат топа олмасан, бу шунинг аломатидирким, унинг дили мурда ва ботиний эшитиш ҳисси ботилдир».

«Китоб-ут-таъарруф»да куйидаги фикрлар битилган: «От-уловларга қарагилки, тўхтаб қолган чоғда агар унга кўшиқ айтса, самоъ қувватидин кўчайиб, юкни яна анча жойғача элтади. Болага қарагилки, беланчақда йўғлаб турган чоғда онаси унга (алпа) айтса, самоъ қувватидин ул ором олиб ухлаб қолади. Кўпгина девоналарни самоъ билан даволайдиларки, то улар шифо топиб, ҳушларига қайтадилар. (Ал-Бухорий ал-Калободий. «Китобут-таъарруф ли мазҳабит-тасаввуф»; «Қавлуҳум фис-самоъ ва одобиҳи», 6-б.).

Қутбиддин ал-Аббодийнинг ёзишича, Қуръони Каримнинг «Йа айюҳа-н-нос» хитоби билан бошланувчи сураларга фақатгина шариатдан хабардор бўлганларга мурожаат этилади, «Йа айюҳа-л-лазина аману» хитоби билан бошланувчи суралар эса, тариқат йўлига кирганларга тааллуқлидир (Низамов А. «Суфизм в контексте музыкальной культуры народов Центральной Азии». Т., 1998). Демак, самоъ ҳам аслида юксак маънавиятти, сайланган ва сайланган инсонларга лойиқ бир сифатдир.

Йўл юриб, бир жойға етиб келганимизда бир қаволнинг нағма чалаётганлигини кўриб қолдик. Тўхтадик ва мен ҳамроҳимдан сўрадим: «Шу самоъдан бирор нарса топдингми?» Деди: «Йўқ». Айтдим: «Демак, сенинг ички ҳис-туйғуларинг йўқ экан. Ҳар қимки хуш овоздан лаззат топа олмасан, бу шунинг аломатидирким, унинг дили мурда ва ботиний эшитиш ҳисси ботилдир».

қолдирганлар. Шу тариқа, мавжуд бадий қадриятлар, удуллар тасаввуф маконида замоннинг энг фаол маънавий эҳтиёжларидан келиб чиқиб янгидан «туғилган».

«САМОЪ» НЕДУР?

Ушбу атаманинг қачон пайдо бўлгани маълум эмас. Аммо у «Халложнинг лугатига киритилган ва демакки Ҳижранинг учинчи асридаёқ истъмолда бўлган» (Бертельс Е.Э. Суфизм и суфийская литература. 56-с.).

Мансур Халложнинг таърифича, самоъ – бу Ҳақни кўриш ва уни тинглашдир. Бу сўз Қуръонда ҳам турлича шаклларда учрайди (Қаранг: Қуръони Карим, 2:128, 224, 256; 3:34, 35; 5:83 ва б.). Мутахассисларнинг фикрича, дастлабки самоъ – куй намуналари Аллоҳнинг ер юзидеги элчилари бўлмиш пайгамбарларга ваъдий қилинган. «Самоъ» сўзининг биринчи маъноси – эшитмоқ, иккинчи маъноси – хониш, куйлаш, учинчи маъноси – руҳий завқу шавққа берилиш, яъни вазд ҳолатини англатади. «Эшитмоқ», «тингламоқ» маъноларини билдирувчи самоъ ҳадисшунослик ва мусулмон китобий маданияти

ҳам берилади. Жумладан, Баҳоуддин Ҳуррамшохийнинг «Ҳофизнома»сида «Самоъ – лугавий маъноси эшитиш, узлуксиз тинглаш. Тасаввуф истилоҳида одоб ва сўфиёна рамзлардан иборат шеърларни хуш овоз ва муסיқа билан (рақс билан ёки берақс) тинглашдир», дейилади.

Яна шу манбада келтирилшича, «Самоъ баъзи рисолаларда дўстлик мажлисида, дейилади. «Кашф ул-луғат»да эса самоъ – рақс тушмоқ деб берилган».

АЛЛОҲ ВА БАНДАЛАРИ УРТАСИДАГИ ҲАҚИҚАТ

Бухорий-Калободий (ваф. 990), Али ибн Усмон Ҳужвирий (ваф. 1072), Абу Ҳомид ал-Ғаззолий (ваф. 1111) каби тасаввуфнинг Хуросон мактабига мансуб машҳур муаллифларнинг йирик асарлари («Китоб таъарруф ли мазҳабит-тасаввуф», «Кашф ал-маҳжуб», «Ихё улум ад-дин», «Кимийи саодат»)да илк бор муסיқа (самоъ) маънавий ҳаётнинг муҳим бўлаги дея баҳоланади. Улардан кейин Абдуллоҳ Ансорий (ваф. 1088 й.), Қутбиддин ал-Аббодий (XII а.), Шихробиддин Суҳравардий (ваф. 1191 й.), Муҳйиддин ибн ал-Арабий (ваф. 1240 й.),

Яхё Бохарзий (ваф. 1260 й.), Нуруллоҳ ал-Чистий (XVII а.) каби тасаввуфнинг турли тариқатлари вақиллари томонидан ҳам самоъ мавзусига бағишланган бир қатор рисолалар яратилди. Классик трактатлардан фарқли ўларок, ушбу тадқиқотларда муסיқанинг илмий назарияси ҳақида эмас, балки, унинг руҳият билан боғлиқлиги юзасидан баҳслар юритилди. Муסיқани англаш масаласи эса «Дар баъни самоъ» деб номланган махсус бошларда ўрганилди. Муаллифлар самоъни аввало Қуръон ва Ҳадисни, шунингдек, табиатда мавжуд бўлган барча гўзал ва мавзун товушларни,

жумладан, муסיқани эшита билиш, идроклаш маъносида талқин этдилар. Хусусан, Абдурахмон Суллайми Нишопурий (330-412-х.) ўзининг «Китоб ус-самоъ» асарида сўфийлар самоъсига ургу берар экан, муסיқага Аллоҳ ва унинг бандалари ўртасидаги ҳақиқатдир, дея таъриф беради.

«Кашф ал-маҳжуб» деб номланган йирик асарнинг «Самоъ ҳақиқати ҳақида» бўлимида эса Али ибн Усмон Ҳужвирий самоъни кўёшга қиёслаб: «...у барча нарсаларни ёритади ва қиздиради, бироқ улар кўёш нуридан турлича таъсирланади; бировлар куйиб кетса, бошқалар

✓ Назорат

Электрон ҳукуматни алдашди

Дарҳақиқат, шундай бўлди - электрон ҳукуматни ҳам алдашди. Қандай қилиб дейсизми? Навоий вилояти, Кармана тумани, «Мулкобод» кўчасида истиқомат қилувчи фуқаро Раҳмон Тўхтамишев ҳовлисига ичимлик суви учун ҳисоблагич ўрнатиш мақсадида Кармана тумани Давлат хизматлари маркази орқали мурожаат ташлади. Кувонарлиси, яхшиямки бугун фуқаро ҳуқуқий саводхон экан.

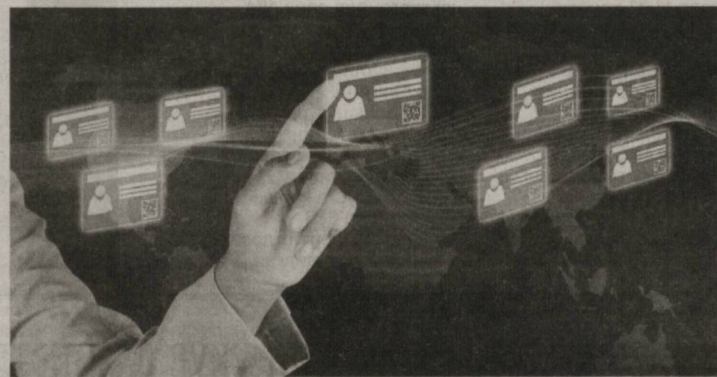
У хизмат учун қонунда белгиланган муддатни кутади. Бироқ, муддат тугаса ҳам-ки, сув ўлчагич ўрнатилиши учун ҳовли ташқарисига қазилган жой қовланганича очиқ ҳолда қолаверади. Биринчи галда Кармана тумани Давлат хизматлари марказига кўнғироқ қилиб мурожаати юзасидан аҳволни ўрганади. Билсаки, электрон базада мурожаат қаноатлантирилгани ҳақидаги хабар қолдирилган. Демак, улгуришмаган ёки хизмат кўрсатишни исташмаган. Хуллас, уддабурон ходимлар электрон қабул қилинган мурожаатни ими-жиммида ёпишади. Ҳайратдан ёқа ушлаган фуқаро «бир мурожаат изидан» қабилда иш тутайди.

Тўғриси, фуқароларнинг сарсон бўлишига йўл қўяётган айрим ташкилотларнинг баъзи мутасаддилари иши куракда турмайди. Электрон ҳукуматни алдаб қаергача бориш мумкин? Хуллас, фуқаро Давлат хизматлари агентлиги Навоий вилояти бошқармасига мурожаат билан келди. Ходимлар томонидан сув таъминоти бўйича ваколатли идора ходимларига маъмурий чора кўрилиши ҳақида оғохлантирилди. Бироқ, шунда ҳам соҳа ходимлари пинагини бузмади. Жаримага тортилиш ёки меҳнат шартномаси бекор қилиниши шар-

тмикан? Қизиқда, берилган ваколатини вақтида уддалай олмаётганини яшириш учун электрон базани алдаш керакми?

Бу орада фуқаронинг кетган вақти ва асабига «балли» дейсан, киши. Аммо, мурожаатчиға бошқарма масъуллари томонидан давлат хизмати кўрсатувчи ваколатли идора ходимига берилган жазо чорасининг аҳамияти йўқ. Унга муддатида ичимлик сувиға ҳисоблагич ўрнатилиши муҳим. Чунки, фуқаро ҳақ, ахир у хизмат учун тўловларни вақтида амалга оширган. Хуллас, бундай ташкилотлар бисёр бўлиб чиқди. Танишинг, 6 ой давомида Навоий вилоятида аҳоли ва тадбиркорларга давлат хизмати кўрсатишда қонун бузган ваколатли идоралар рўйхати.

Ваколатли идоралардан қоидабузарликда энг пешқадами солиқни сақлаш тизими бўлди. Мазкур идора жорий йилнинг 6 ойи давомида 435 та қонунбузилишиға йўл қўйди. Кейингиси ижтимоий таъминот идоралари, бу тизим 166 та мурожаатда қоидабузарлик содир этди. Кадастр 120 та, қурилиш ва архитектура 107 та, тижорат банклари 105 ҳолатда мурожаатларға муддатида жавоб қайтармаган ёки асосиз рад жавоби-

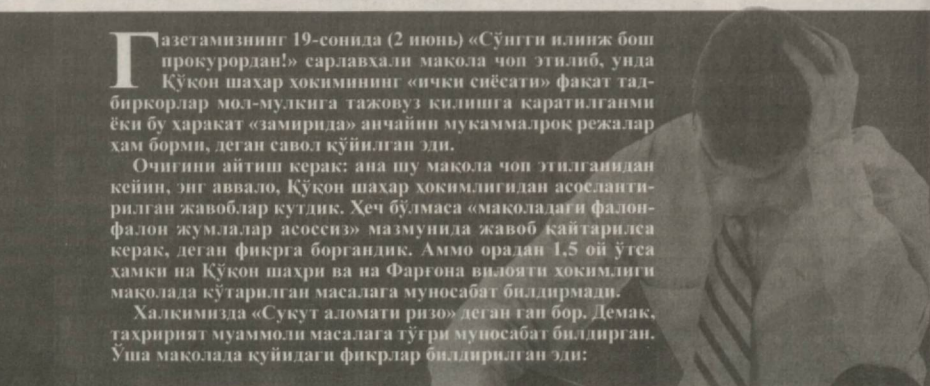

ни беришган. Кузатилишича, энг кўп қоидабузарлик туғилганлик ҳақидаги ҳолатни электрон базаға муддатида киритмаслик, субсидия беришдаги давлат хизмати кўрсатишда содир этилган. Икки ҳатто бир иш кунига кечиккан мурожаатлар муддатига масъул мутасадди қонун олдида жавоб беради.

Шундай бўлапти ҳам. Ваколатли идораларнинг эътиборсизлиги боис жами 3329 та мурожаатда фуқаролар ҳуқуқи бузилган. Ушбу ҳолатлар юза-

сидан ваколатли идораларға жами 17 та тақдимнома киритилди. 60 ҳолатда жавобгар шахслар маъмурий жаримага тортилди, 62 ҳолатда бошқарма томонидан тўғридан-тўғри маъмурий ҳуқуқбузарлик баённомалари тузилди. 6 нафар ходимға интизомий жазо чоралари қўлланildi, бир нафарнинг меҳнат шартномаси бекор қилинди.

Бехзод САФАРОВ,
ДХА Навоий вилояти
бошқармаси бошлиғи

Газетамизнинг 19-сонида (2 июнь) «Сўнги илнж бош прокурорлар!» сарлавхали мақола чоп этилиб, унда Кўқон шаҳар ҳокимининг «ички сиёсати» фақат тadbиркорлар мол-мулкига таъжовуз қилишга қаратилганми ёки бу ҳаракат «замирида» анчайин мукаммалроқ режалар ҳам борми, деган савол қўйилган эди.

Очигини айтиш керак: ана шу мақола чоп этилганидан кейин, энг аввало, Кўқон шаҳар ҳокимлигидан асослангилган жавоблар кутдик. Ҳеч бўлмаса «мақоладаги фалон-фалон жумлалар асоссиз» мазмунда жавоб қайтарилса керак, деган фикрга боргандик. Аммо орадан 1,5 ой ўтса ҳамки на Кўқон шаҳри ва на Фарғона вилояти ҳокимлиги мақолада кўтарилган масалага муносабат билдирмади.

Халқимизда «Суккут аломати ризо» деган гап бор. Демак, тахририят муаммоси масалага тўғри муносабат билдирган. Уша мақолада қуйидаги фикрлар билдирилган эди:

ҲОКИМИЯТ УЧУН МАТБУОТНИНГ ЯРИМ ЧАҚАЛИК ҚИЙМАТИ ЙЎҚ!

Кўқонда тadbиркорларни сувга олиб бориб, сугормасдан келиш ҳолати биринчи марта кузатилаётгани йўқ. Тан олиш керак, узоқ йиллар Олий Мажлис Қонунчилик палатасида депутат ҳамда Сенат аъзоси сифатида фаолият олиб борган, кейинроқ Судьялар олий кенгашига раҳбарлик қилган таниқли ҳуқуқшунос Маъруф Усмонов Кўқонга ҳоким этиб тайинланганида қўлчилик энди қонунларга амал қилинади, деб ўйлаган эди.

Аммо кўп ўтмай мамлакатимизнинг кўлаб шаҳарларига нисбатан саноат, савдо-сотиқ ва тadbиркорлиги бирмунча ривожланган, ҳатто мураккаб даврларда ҳам «ҳокимлик кўлига қараб қолмаган» шаҳар аҳли, айниқса, тadbиркорлар жамоати хато ўйлаганларини ташуна бошлади.

Буни маҳаллий тadbиркорларнинг кайфиятидан, ҳали у, ҳали бу масаладаги илтимосларига юзаки қаралаётгани ҳақидаги мурожаатлардан ҳам сезиш мумкин эди.

Куйидаги мурожаатни ҳам жаноб Маъруф Усмоновнинг ёлгон ваъдаларидан тоқати-тоқ бўлган бир тadbиркорнинг сўнги илнжи, деб атасак тўғрироқ бўларди.

Таъкидланишича, шаҳар ҳокими «Техника» МЧЖ раҳбарларининг шаҳар аҳли учун ҳар нарсага тайёр эканлигидан фойдаланиб, бундай «ишонч»дан ўз манфаати йўлида фойдаланишга қарор қилган чоғи.

МЧЖ раҳбарлари ўтган давр мобайнида ҳокимнинг ваъдасига ишониб, бирон-бир идорадан ёрдам сўрашмади. Ҳар сафарги ваъдаларни эса Маъруф Усмоновнинг эмас, балки шаҳар ҳокимининг ваъдасидек қабул қиладилар. Аммо икки йиллик югур-югурлардан кейин МЧЖ раҳбарлари Республика Бош прокуроридан ёрдам сўрашга аҳд қилишди.

«— Фуқароларнинг маданий ҳордиқ объектларига бўлган эҳтиёжидан келиб чиқиб, Кўқон шаҳар ҳокими 2011 йилнинг 4 февралдаги 43-сонли қарори билан шаҳарнинг Урда ҳудудида жойлашган 5000 м² ер майдонини ободонлаштириш, бу ерда аҳоли ҳордиқ чиқарадиган манзил барпо этиб, болалар учун кўнгулочар аттракционлар ўрнатиб бериш вазифасини корхонамиз зиммасига юкланган эди», — дейилади Бош прокурорга ёзилган хатда.

Шундан кейин қарорда кўрсатиб ўтилган вазифани бажариш учун лойиҳа-қурилиш ташкилотига буюртма берилди, умумий қиймати 5 611 144,9 минг сўмлик инвестиция киритилиб, қурилиш-монтаж ишлари муваффақиятли яқунланди ва объект фойдаланишга топширилди. Энг асосийси, МЧЖ жамоаси бир маромда ишлаш бошлади. Киритилган маблағлар яқин орада фойда келтиради, дея режалар ҳам тузишди. Аммо энди озгимиз ошга етай деганида...

— 2018 йилнинг 13 ноябрига келиб шаҳар ҳокими Истиклол кўчаси «Урда майдони» ҳудудида жойлашган «Техника» МЧЖга тегишли болалар аттракционларининг бино ва иншоотларини бузиш ҳақида қарор қабул қилади. Ҳар қанча уринмайлик, ҳокимнинг 1008-сонли қарорига қарши боролмадик ва ушбу объектни ўз маблағимиз эвазига бузиб ташладик. Энг ёмони, ушбу қарор ижросининг бажарилиши натижасида корхонамиз бу йўналишдаги бизнес фаолиятини ҳам батамом тўхтатди. Ободонлаштиришга сарфлаган ва тиклаб бўлмайдиган маблағимиздан айрилганимиз етмаганидек, 24 нафар ходимимиз ишсиз қолди. Корхона эса банкрот ҳолатига тушди.

Шундан кейин икки йил шаҳар ҳокимлиги, прокуратура ва бошқа ташкилотларга мурожаат қилдик. Аммо натижа бўлмади, Кўқон туманлараро иқтисодий судига даъво аризаси киритдик ва суднинг 2020 йил 3 сентябрдаги қарори билан корхонамиз фойдасига 930 446 800 сўм миқдоридagi зарарни қоплаб бериш Кўқон шаҳар ҳокимлиги зиммасига юклатилди. Афсуски, бу қарор ижроси ҳам таъминланмади. Шундан кейин яна судга мурожаат қилдик. Суднинг 2021 йил 22 апрелдаги қарори билан 54 276 060 сўм зарар фоизини қоплаш яна Кўқон

шаҳар ҳокимлиги зиммасига юкланди.

Сиздан ушбу ҳолатга қонуний баҳо бериб, ЖПКнинг 208-моддасида кўрсатилган: «Ҳокимият ҳаракатсизлиги, яъни давлат органи мансабдор шахсининг ўз хизмат вазифаси юзасидан бажариши лозим ёки мумкин бўлган

ётибди.

Бу на ҳокимни ва на ҳокимнинг бирон-бир ўринбосарини ташвишга солмаяпти. Аммо қўқонликлар ҳамма нарсани кўриб турибдилар...

Айтишларича, бир парчагина мўъжаз ҳудудда жойлашган Хўқонди Латифда даканг

Бугун Кўқон шаҳрида ойнаси қорайтирилган 001 FAA рақамли қора «Малибу» шаҳар айланганида тadbиркорлар ўзларини четга олаётганлари айтилмоқда.

ҳаракатларни қасддан бажармаслиги фуқароларнинг ҳуқуқларига ёки қонун билан қўриқланадиган манфаатларига ёхуд давлат ёки жамоат манфаатларига кўп миқдорда зарар ёхуд жиддий зиён етказилишига сабаб бўлса, худди шунингдек, бундай ҳаракатсизлик жиноятга йўл қўйган ҳолда содир этилган бўлса», деган қисмидан келиб чиқиб, шаҳсан Кўқон шаҳар ҳокими М.Усмоновни жавобгарликка тортишингизни, ҳамда унинг ҳисобидан етказилган 984 722 860 сўм миқдоридagi зарарни қоплашда ва айни пайтда унинг қарори туйғайли ишсиз юрган 24 нафар ходимимизни иш билан таъминлашда ёрдам беришингизни сўраймиз».

Юқоридаги аризани соддароқ тилга ўйирсак, қуйидаги ҳолат юз бергани маълум бўлади. Аввал ҳокимлик МЧЖга маданий ҳордиқ объект қуриб бериш вазифасини юклайди, тadbиркор инвестор қидиради, катта маблағ топиб, ҳоким топширигини бажаради. Йиллар давомида мисқолаб йиққанини фойдага айлантирмаган, деганида эса ҳоким «энди шу қурганингни ўзинг бузасан», дея навбатдаги қарорини чиқаради. Тadbиркор эса келтирилган ваъжа қарши боролмайди: шаҳарда ҳунармандлар фестивали ўтади, хўш, сен шундай тadbирга қаршимисан?

— Йўқ, албатта, — дейди тadbиркор. Шу тариқа тadbиркор аҳоли, хусусан, болалар ҳордиқ чиқаришга кўника бошлаган аттракционларни ўз маблағи эвазига бузиб ташлайди. Аммо ушбу ҳудудда балки бизниқидан яхшироқ, замонавийроқ бошқа бир иншоот бунёд этиладику, деган ўй унга тақин берарди.

Аммо фестивал ўтгач, иш битди, эшагим лойдан ўтди, қабилида йўл тутилди. Яъни, аввалги аттракционлар ўрнига ҳеч ким, ҳеч қандай иншоот қурмади ҳам. Бугунги кунда ҳам ҳокимнинг «буюк» фармойиши билан бузиб ташланган жой ташландиқ ҳолда

хўрознинг олдин ўннга, кейин чапга қараб керишаётган пайтдаги «қу-қу»лаши ҳам бутун шаҳарга эшитилар эмиш...

Бугун Кўқон шаҳрида ойнаси қорайтирилган 001 FAA рақамли қора «Малибу» шаҳар айланганида тadbиркорлар ўзларини четга олаётганлари айтилмоқда.

Бунинг сабаби бор: шу йўл билан тadbиркорлар ҳокимнинг эътиборига тушиб қолмасликка ҳаракат қилишмоқда.

Ўтган ҳафта Кўқонда яна бир хабар тарқалди: эмишти, «Техника» МЧЖ маъмурияти энди мурожаатини Республика Коррупцияга қарши қуралиш агентлиги раҳбари Акмал Бурҳонов номига йўллашди.

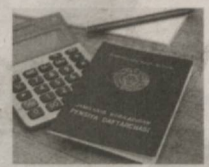
Энди бир мулоҳаза қилиб кўрайлик: агар Кўқондаки, бир тadbиркор шаҳар суди қарори ижроси таъминланишига икки йилдан бери эришолмаётган экан, демак бу «хўжайин»нинг ҳали ҳам Судьялар олий кенгашидан жуда узоқлашиб кетмаганини аниқлади, дейишга асос берадими?

Маълумки, қўқонликлар азалдан тadbиркорлик билан мунтазам шуғулланадиган халқ. Асли қўқонликлар билан сўхбатда бўлсангиз нега шаҳар номига латиф сўзи қўшиб айтилишини ҳам дарров илғайсиз. Тadbиркорлари эса мард ва айни пайтда камтар, бир сўзли ва айни пайтда ўта мулоҳазали, тез қарор қабул қилувчи ва айни пайтда вазмин хулққа эга кишилардир.

Аммо бу уларнинг андишли эканликларини қўқоқликка йўйиш мумкинлигини аниқлашмаслиги керак, деб ўйлайман. Бу гапни бекорга айтмаяпмиз. Чунки кейинги пайтларда турли идораларга юборилаётган ариза-шикоятларга бир хил жавоблар қайтарилган бошланди. Фақат имзо муаллифининг исми-шарифи бошқа, халос.

Ишончимиз қомлики, Акмал Бурҳонов раҳбарлигидаги агентлик тadbиркор шикоятини ўрганиш жараёнида ана шу жиҳатларга ҳам эътибор қаратади.

Пенсия ва нафақалар қандай ҳолларда текширилмайди?

Бюджетдан ташқари пенсия жағғармаси ахборот хизмати ушбу савол юзасидан қуйидаги маълумотларни тақдим қилди.

Қайд этилишича, давлат пенсиялари, ижтимоий нафақалар, компенсация ҳамда бошқа тўловларнинг тўғри тайинланиши ва тўланишини назорат қилиш Молия вазирлигининг давлат молиявий назорат департаменти зиммасига юклатилган бўлиб, пенсия ва нафақаларни тўғри тайинланиши ва тўланиши юзасидан доимий равишда ўрганиш ва текшириш ишлари олиб борилади. Камерал назорат текширишлари натижасида аниқланган ортиқча тўловларнинг ундирилиши мониторинг қилинади.

Ортиқча тўловларнинг аксарияти фуқаронинг айби бўлмаган ҳолдаги техник хато ёки архив ҳужжатларини тўлиқ сақланмаганлиги натижасида юзага келади. Пенсия ишларининг асосий қисми бир неча йил аввал тайинланганлиги сабабли пенсионерлардан йирик (пенсия миқдорининг бир неча баробари) миқдорда ортиқча тўловлар ундириш талаб этиб келинган. Бу эса кекса ёшдаги фуқароларнинг ҳақли эътирозларига ҳамда уларнинг иқтисодий ҳолатига сезиларли даражада таъсир кўрсатаётган эди. Тахлиллар шунини кўрсатмоқдаки, текширилган пенсия ишларидан аниқланган ортиқча тўловларнинг аксарият қисми 2020 йил 1 январь ҳолатига (қарийб 90 фоиз) бир неча йил илгари (2017 йилгача) тайинланганлиги сабабли пенсионерлардан йирик миқдорда ортиқча тўловлар ундирилиши таъзимга эриб, кекса ёшдаги фуқароларнинг кўлаб ҳақли эътирозларига сабаб бўлмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг жорий йил 3 февралдаги "2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича ҳаракатлар стратегиясини" «Ешларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили» да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисидаги фармонида 2021 йил 1 июндан бошлаб пенсияларни тайинлашда шахсининг иш ҳақи ва меҳнат стажини тўғрисидаги маълумотларнинг электрон базаси юритилмаган давр — 2005 йилдан аввалги йиллар учун иш стажини шахсининг меҳнат дафтарчасида мавжуд бўлган асосида тасдиқловчи ҳужжатлар талаб этилмаслиги, ушбу уч йил ва ундан аввал тайинланган, қайта ҳисобланган пенсия ва нафақаларни текшириш ҳамда улар бўйича аниқланган ортиқча тўлов ундирилишининг бекор қилиниши белгилаб қўйилди.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Олий суди пленумининг 2017 йил 29 ноябрдаги қарорига асосан ортиқча тўланган пенсия миқдорини ундириш ҳақидаги талабларга Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 150-моддасида белгиланган умумий уч йиллик даъво муддати қўлланилиши белгиланган.

Мухайё ТОШҚОРАЕВА, ЎЗА

Шу сонга

Янги штаммлар хавфидан огоҳлантирилди

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош котиби Антониу Гутерриш коронавируснинг энг хавфли штаммлари пайдо бўлиши мумкинлигини айтди.

Бу ҳақда Казинформ БМТ янгиликларига асосланиб хабар берди. Сўнги статистикага кўра, дунёда COVID-19 пандемияси туйғайли тўрт миллиондан ортиқ киши вафот этган.

— Вирус қанчалик кенг тарқаладиган бўлса, шунчалик юқумли, ўлимга олиб келадиган ва мавжуд вакциналарнинг самарадорлигини камайтирадиган штаммлар пайдо бўлади. Миллионлаб одамлар хавф остида қолади, — деди БМТ раҳбари.

Шунингдек, Антониу Гу-

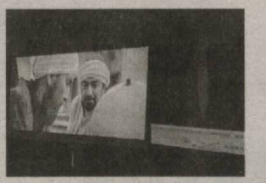

терриш глобал эмлаш режасини амалга ошириш учун фақуллодда ишчи гуруҳини тузишга чақирди. Унинг таъкидлашича, вакцина ишлаб чиқариш имкониятига эга бўлган барча давлатлар, шунингдек, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти, тегишли фармацевтика компаниялари ва халқаро молия институтлари ҳамкорликда иш олиб бориши керак.

Ёш ижодкорларга «Ибрат» фильми намойиш этилди

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси томонидан ўтказилган ёш ижодкорларнинг Зомин семинарида Кинематография агентлиги буюртмасига биноан «Киномания» студияси томонидан суратга олинган «Ибрат» тарихий-бадий фильми намойиш этилди.

«Ибрат» фильми ноёб истеъдод эгаси, кўлаб Шарқ ва Ғарб тилларининг билимдони, ўлкамиздаги илк матбаачилардан бири сифатида Ватан тараққиёти йўлида фидокорона хизмат қилган Исҳоқхон Ибрат ҳақида ҳикоя қилади.

Сценарий муаллифлари Нурулла Аббосхон, Абдуқоюм Йўлдошев. Постановкачи режиссёр Жаҳонгир Қосимов, постановкачи оператор Рустам Муродов, продюсер Зафар Йўлдошев.

Дилобар МАМАТОВА

Умид АРСЛОНБЕКОВ

«ЕДИНОРОСЛАР» ЯНА РАМЗАН ҚОДИРОВНИ ТАНЛАШДИ

Рамзан Қодиров Чеченистон республикаси президентлигига бўлиб ўтадиган навбатдаги сайловларда иштирок этадиган бўлди.

Июнь ойида Россия президенти Владимир Путин 2007 йилдан бери Чеченистонни бошқариб келаётган Қодировни яна раҳбарлик учун номзодини қўйиш таклифини қўллаб-қувватлаган эди.

«Сайловда қатнашиш керак», — деган эди ўшанда Путин. Кейинчалик «Единая Россия»нинг Чеченистон ҳудудий бўлими республиканинг амалдаги раҳбари номзодини президентликка курсатди.

«Мен президентимиз ва жамиятнинг хоҳиш-истагини эшитдим ва сайловларда қатнашишга розилик бердим», — деди Рамзан Қодиров.

Маълумот ўрнида шунини айтиш жоизки, Рамзан Қодиров 2007 йилдан буён Чеченистонни бошқариб келмоқда. 2016 йили республика раҳбарлигига қайта сайланган Р.Қодиров 97,56 фоиз овоз билан ғалаба қозонган. Чеченистонда навбатдаги сайловлар 2021 йилнинг 19 сентябрида ўтказилади.

Вазирнинг иши судга оширилди

Франция Адлия вазири Эрик Дупонд Мореттига нисбатан ўз мансабини суистеъмол қилиш айби билан жиноят иши қўзғатилиб, тергов ишлари олиб борилаётган эди. Ниҳоят суднинг 16 июль куни иш бошлаши маълум қилинди.

Франция матбуоти хабарларига кўра, вазирларни суд қилиш ҳуқуқига эга бўлган ягона кенгаш СЖР тергов қўмитаси ходимлари ўтган ҳафта Адлия вазирлиги биносидан 15 соат тинтув ўтказиб, собиқ вазир ҳақидаги гумонларни тасдиқловчи далилларни қидирганлар.

Дупонд Моретти эса ушбу терговни судьялар қасаба уюшмаси томонидан уюштирилган наيرانг деб баҳоламоқда.

Ҳар бир оиланинг 300 минг доллари бор. Қўшимча...

Дания Миллий банки ҳисоботида кўра, ҳар бир оиланинг молиявий активи ўртача 1,88 миллион Дания кронаси (\$300 минг)ни ташкил этмоқда.

Молиявий активлар дегани бу оилаларнинг даромад манбаларидир. Бу активларга жамғармалар, инвестициялар ва ғазна (ижарага бериладиган ёки бошқа турда даромад келтириши мумкин бўлган кўчмас мулк ва бошқа мулклар) маблағлари кирилади.

Гарчи Дания ушбу кўрсаткич бўйича европанинг энг бой мамлақати саналса-да, маҳаллий аҳолининг қарзлари қўшнилариникидан кўпроқ эканини ҳам айтиш жоиз. Булар асосан (86 фоиз атрофида) банк ва ипотека кредитлари учун гаровга қўйилган кўчмас мулклардир. Умуман олганда эса, данияликларнинг молиявий кўрсаткичлари Европа иттифоқидаги ўртача кўрсаткичдан салкам уч баравар яхшироқ. Камига 2021 йилнинг биринчи чорагида данияликларнинг бойлиги киши бошига ўртача 24 минг Дания кронаси (\$3,8 минг)га кўпайган.

Фаровон оилалар рўйхатидаги иккинчи мамлакат эса Нидерландия бўлди. Кейинги ўринларни эса Люксембург ва Швеция эгаллаган. Таъкидланишича, европанинг энг камбағал давлати дея Руминия танланган. Ушбу мамлакатда оилалар жамғармаси (ёки қўшимча мулки) ўртача \$12,7 мингни ташкил этади.

Саҳифани Одина СОЛИЕВА тайёрлади.

Пойтахтга одам сифмаяпти

ОАВда Қоҳирадан 45 километр шарқда Сингапур ҳудудига тенг келадиган чўл зонасида Мисрнинг янги маъмурий пойтахти бунёд этилаётгани маълум қилинди. Қайд этилишича, ҳозир пойтахтда фаолият кўрсатаётган вазирлик, элчихона ва бошқа ҳукумат идоралари жой тор-

лигидан қийналяпти. Ушбу бинолар хавфсизлигини таъминлаш учун кўплаб кўчалар ёпилганлиги сабабли баъзан шаҳарда юриб ҳам бўлмайд қоляпти. Бундан ташқари, 2050 йилга келиб, 22 миллионлик пойтахт аҳолисининг 2 баробарга кўпайиши кутилмоқда.

Эймен бин Абдурраҳман иш бошлади

Жазоирда 12 июнь куни бўлиб ўтган сайлов натижаларига кўра, Эймен бин Абдурраҳман бошчилигида янги ҳукумат иш бошлади.

Жазоир телеканали хабарига кўра, бош вазир Эймен бин Абдурраҳман томонидан олиб борилган ҳукумат мажлисида мамлакатнинг собиқ президенти даврида бир муддат худди шу лавозимда фаолият кўрсатган Рамтан Ламавра Ташки ишлар вазири, Рашид Таббий эса Адлия вазири этиб тайинланди.

360 миллион узилар...

Гана ҳукумати COVID-19га қарши курашиш мақсадида Жаҳон банкидан 200 миллион доллар қарз олмоқчи.

Қайд этилишича, ушбу маблағнинг 137 миллионига вакцина сотиб олинади. Қолган қисми эса пандемия тўғрисида зарар кўрган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлашга йўналтирилади.

Маълумот ўрнида, шунини айтиш жоизки, Гана бундан аввал ҳам COVID-19 билан курашишга айнан жаҳон банкидан 360 миллион доллар миқдоридан кредит олган эди.

Келинг, қулишайлик!

Судья судланувчига деди:
— Сиз билан мана шу залда йигирма йилдан бери учрашганимиз учрашган. Шу йиллар орасида сиз аллақачон тўзалишингиз мумкин эди.

— Ҳа, сиз ҳам шунча йил ичида ҳеч бўлмаганда суд раиси лавозимини эгаллашингиз мумкин эди.

— Ҳозирги ёшлар жуда ғалати кийинишади-да! Масалан, мана бу қиз...

— Бу мени ўғлим!
— Ие, узр. Сиз уни отаси эканингизни билмабман.

— Мен онаси бўламан!
Чол денгиздан тилла балиқ тутиб олди. Тилла балиқ тилга кирди:
— Кампинг ҳалиям борми?
— Ҳа.
— Ундай бўлса мени қовуриб ёб қўйвер.

Икки дўст суҳбатидан:
— Дўстим энди нима қиламиз?
Қўл қовуштириб ўтириш жонга теғди!
— Ундай бўлса оёқни узатиб ётамыз!

Бошқотирма

Олов, оташ	Андре ... (америкалик теннисчи)	Жоржи ... (бразил вағувчиси)	Чанг, тузон	Боксдаги ҳолат	Полша асосий аҳолиси	Санъат тури
Ени чикхандим	Автомобил русуми	Сингил фарзанди	Баданга суяк дори юбориш	Бойўғли	Отелло асари қахрамони	
Чирмовик	Жанубий Корея пойтахти	Газманов (хонанда)	Иш ҳайвони (эшак)	Доривор ўт	... ва жамият (газета)	
"Сен ... эмассан"	Озиқ-овқат	Кема тури	Кин-ноплёнкадаги сурат	"... ва жамият" (газета)		
Жон ... иложини қилинг!	Эйлон, анонс, реклама	Еттинчи ой	Араз, дилдаги ҳафалик	Олим, гений		
Кароматли, азиз одам	Хом... базаси	...дан ил уммас, кўн мену дар-кор экан!	Калин, пишиқ тери	"Ораунг ...га ош-син!"		
	Узум боши шохчаси	Эронда гул бирлиги		...деса, бали дейди		Оқиза

ОБУНА - 2021!
«МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ГАЗЕТАСИГА
ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА!
Обуна индекси **158**

Ўтганларнинг охири ошад бўлсин!
Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Марказий кенгаши жамоаси Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутати АБДУРАҲИМ ҚУРБОНОВнинг вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига ўз ҳамдардлигини билдиради.

ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСIIЙ ГАЗЕТАСИ

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ:
Алишер ҚОДИРОВ – кенгаш раиси,
Акмал САИДОВ, Абдулазиз АККУЛОВ, Аброр ПЎЛАТОВ, Амриддин БЕРДИМУРОДОВ, Бахтиёр САЙФУЛЛАЕВ, Илхом АБДУЛЛАЕВ, Минхожиддин МИРЗО, Нодир МУХТОРОВ, Одилжон ТОЖИЕВ, Отабек ЖИЯНБОВЕВ, Озодбек НАЗАРБЕКОВ, Ортикали ҚОЗОҚОВ, Феруза МУҲАМЕДЖАНОВА, Хуршид ДЎСТМУҲАММАД, Шерзодхон ҚУДРАТХЎҶА, Шавкат ШАРИПОВ, Шухратжон АХУНДЖАНОВ.

ТАХРИРИЯТ МАНЗИЛИ:
Тошкент шаҳри, Миробод тумани, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтан назаридан фарқ қилиши мумкин.

Таҳририятга келган хатлар доимий эътиборимизда бўлиб, улар муаллифларига қайтарилмайди.

Навбатчи муҳаррир: Раъшан МАҲМУДОВ
Навбатчи: Вилоятхон ШОДИЕВА
Дизайн гуруҳи: Маъмуржон ҚУДРАТОВ, Умид АРСЛОНБЕКОВ, Фирдавс ҲАМИДУЛЛАЕВ, Соҳиба СОЛИЕВА

ТЕЛЕФОНЛАР:
Қабулхона (факс): (71) 232-12-03, +99897 755-10-11

Газета «SHARQ» нашриёти-мағбаа акциядорлик компаниясида чоп этилди.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй

2008 йил 29 октябрда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан № 0223 рақами билан рўйхатдан ўтган.
Газета ҳафтаининг чоршанба куни чиқади.

Адади – 25 044.
Газетанинг баҳоси келишилган нархда.
Қоғоз бичими: 350x587. Ҳажми: 4 босма табоқ
Буюртма – 716
Босишга топшириш вақти 21.00.
Топширилди 5:00

Электрон почта: mtiklanish@bk.ru / mtiklanish@mail.ru

ISSN 2010-7714

123456